

rijksuniversiteit
 groningen

Meer of minder Zwarte Piet?

Een onderzoek naar de rol van subjectieve statuspositie en mondiale identiteit in de steun voor Zwarte Piet.

Sarah Riemersma
s.riemersma.3@student.rug.nl
S4325699
4 juni 2025

Begeleider: Rita Smaniotto
Tweede lezer: René Veenstra

Abstract

Het maatschappelijke debat over de kleur van Zwarte Piet roept vragen op over de achterliggende verklaringen voor het pleiten van het behoud van Zwarte Piet.

Eerdere literatuur heeft aangetoond dat het gevoel van sociale marginalisatie een rol speelt in de steun voor Zwarte Piet. Dit onderzoek gaat in op de mogelijkheid dat de invloed van subjectieve statuspositie te verklaren is door verschillen in mondiale identiteit. Dit is de mate waarin een individu zich identificeert met de mensheid als geheel. Aan de hand van data uit het LISS-panel (N=1507) zijn een hiërarchische logistische regressieanalyse en een lineaire regressie uitgevoerd. Daarbij is gecontroleerd voor geslacht en opleidingsniveau. De resultaten van dit onderzoek tonen dat er op bivariaat niveau relatie tussen subjectieve statuspositie en steun voor Zwarte Piet is, maar dat die volledig is toe te schrijven aan geslacht en opleidingsniveau. Ook het verwachte mediatie-effect van mondiale identiteit werd niet gevonden. Wel blijkt dat mensen met een sterke mondiale identiteit minder vaak pro Zwarte Piet zijn. Opleidingsniveau speelt daarnaast een belangrijke rol in iemands houding tegenover Zwarte Piet: mensen met een lagere opleiding zijn eerder pro Zwarte Piet. Dit suggereert dat de steun voor Zwarte Piet minder voortkomt uit gevoelens van achterstelling, en eerder verband houdt met onderliggende mechanismen die specifiek verband houden met iemands opleidingsniveau, zoals de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden. De onverwachte resultaten van dit onderzoek bieden nieuwe inzichten over de motieven achter de steun voor Zwarte Piet en daarmee wordt er een relevante bijdrage geleverd aan het maatschappelijke en wetenschappelijke debat. De bevindingen benadrukken het belang van vervolgonderzoek naar de onderliggende mechanismen achter de invloed van opleidingsniveau en mondiale identiteit op de steun voor Zwarte Piet.

Inhoud

Abstract	2
Inleiding	5
2.Theoretisch kader	8
2.1 Populistische en nativistische opvattingen als onderbouwing van het hoofdeffect.....	8
2.1.1 Populistische en nativistische opvattingen	8
2.1.2 Pro Zwarte Piet zijn als een populistisch-nativistische opvatting.....	10
2.1.3 Lage status als prikkel voor populistisch en nativistische opvattingen	10
2.2 Mondiale identiteit als verklaring.....	12
2.2.1 Social Identity Theory en Common Ingroup Identity Theory	12
2.2.2 Van lage statuspositie tot beperkte ingroup	13
2.2.3 Mondiale identiteit en sensitiviteit jegens Zwarte Piet	14
2.3 Controlevariabelen.....	14
3.Methoden.....	16
3.1 Beschrijving dataset.....	16
3.2 Operationalisaties	17
3.3 Analyseopzet	20
4. Resultaten	22
4.1 Beschrijvende statistieken	22
Univariate statistieken.....	22
Bivariate statistieken	23
4.2 Modevaluatie	25
Modelfit.....	25
Aannames logistische regressie	26
Multicollineariteit	26
Uitbijters	26
4.3 Hypothesetoetsing	27
5. Conclusie en discussie	33
Literatuurlijst	38
Bijlage 1	40
Bijlage 2.....	58
Univariate statistieken.....	58
Bivariate statistieken.....	60
Regressieanalyses	64
Filter resultaten zonder uitbijters.....	71
Univariate statistieken exclusief de mogelijke uitbijters	71

Bivariate statistieken exclusief de mogelijke uitbijters	74
Regressieanalyses exclusief mogelijke uitbijters	78
Berekeningen van log-odds naar kans op pro Zwarte Piet	85
Bijlage 3.....	88
Multicollineariteit	88
Uitbijters.....	90
Verantwoording van uitsluiting van de uitbijters.....	94

Inleiding

Het Pietendebat speelt al lange tijd in Nederland, maar sinds 2013 krijgt de discussie over de kleur van Sinterklaas' hulpje steeds meer aandacht. Het Pietendebat lijkt voor zowel voor- als tegenstanders van Zwarte Piet een diepere lading te hebben dan alleen de vraag of de hulp van Sinterklaas wel of niet zwarte schmink mag dragen. Waar voorstanders Zwarte Piet zien als een onschuldige traditie van een kinderfeest en een belangrijk onderdeel van de Nederlandse identiteit, zien de tegenstanders hem als een symbool van racisme (Rodenberg & Wagenaar, 2016).

Door de jaren heen is er steeds meer kritiek op Zwarte Piet gekomen en lijkt het draagvlak voor het afschaffen van Zwarte Piet te groeien. Toch is er nog een grote groep Nederlanders die geen compromis wil sluiten over het uiterlijk van Zwarte Piet. In dit onderzoek wordt deze groep *voorstanders van Zwarte Piet* genoemd, wat duidt op een actieve verdediging van het behoud van Zwarte Piet in zijn traditionele vorm. Dit gaat verder dan enkel een positieve houding jegens Zwarte Piet; deze groep benadrukt expliciet dat zij Zwarte Piet zwart willen houden. We spreken verder ook wel over *pro Zwarte Piet* zijn.

In 2014 diende de PVV een wetsvoorstel in met als doel om Zwarte Piet zwart te behouden (Eerste Kamer Der Staten-Generaal, 2014). Het onderstaande citaat is afkomstig uit het memorie van toelichting: *De Nederlandse sinterklaastraditie is onderdeel van de nationale identiteit en een aanval op Zwarte Piet is veel meer dan een subtiele aanpassing van een traditie; het is een aanval op de Nederlandse identiteit*. Dit citaat laat zien waarom de kritiek op Zwarte Piet zo gevoelig ligt. Het ondermijnen van Zwarte Piet staat voor sommigen gelijk aan het ondermijnen van de Nederlandse identiteit als geheel (Eerste Kamer Der Staten-Generaal, 2014).

Eerder onderzoek heeft laten zien dat de mate waarin iemand waarde hecht aan nationale tradities, zoals Zwarte Piet, deels samenhangt met diens subjectieve statuspositie (Steiner et al., 2022). Mensen met een lagere subjectieve statuspositie hebben over het algemeen een sterkere identificatie met nationale symbolen en een grotere weerstand tegen veranderingen die als bedreigend worden gezien voor de nationale identiteit (Hilhorst & Hermes, 2015).

Subjectieve statuspositie betreft de statuspositie die een individu zichzelf toewijst in de maatschappij ten opzichte van anderen. Subjectieve status verschilt van sociale klasse, aangezien sociale klasse wordt gevormd door objectieve indicatoren die iemands daadwerkelijke positie in de maatschappij bepalen, zoals iemands opleidingsniveau en inkomen (Melli & Scherer, 2024). Mensen met een lage subjectieve statuspositie voelen zich achtergesteld; ze hebben niet het idee een volwaardig lid te zijn van de samenleving en voelen zich gemarginaliseerd (Gidron & Hall, 2017). Dit gevoel van sociale marginalisatie gaat gepaard met een gebrek aan maatschappelijke erkenning. Men heeft het idee dat hun bijdrage in de maatschappij structureel ondergewaardeerd wordt (Steiner et al., 2022).

De steun voor Zwarte Piet staat niet op zichzelf, maar kan gezien worden als een uiting van populisme en nativisme. Populistische opvattingen zijn gebaseerd op het idee dat de maatschappij verdeeld is in twee groepen: het volk tegenover de elite (Mudde, 2007). Hierbij speelt het gevoel dat het gewone volk achtergesteld wordt door de elite (Melli & Scherer, 2024). Uit eerder onderzoek is gebleken dat mensen die het gevoel hebben een gemarginaliseerde positie in te nemen in de samenleving, zich meer aangetrokken voelen tot populistische opvattingen (Steiner et al., 2022). Ook blijkt dat mensen met een lagere subjectieve statuspositie zich eerder vijandig opstellen tegenover *outgroups*, wat ervoor kan zorgen dat deze groep zich meer aangetrokken voelt tot nativistische standpunten. Nativistische standpunten staan er namelijk om bekend onderscheid te maken tussen 'wij' het inheemse volk en 'zij' de immigranten (Kešić & Duyvendak, 2019). Dit onderzoek zal populistische opvattingen, in het bijzonder in combinatie met het nativistische opvattingen, gebruiken om antwoord te geven op de vraag waarom mensen met een lagere subjectieve statuspositie eerder geneigd zijn te pleiten voor het behoud van Zwarte Piet.

Hoewel er veel onderzoek is gedaan naar de invloed van subjectieve sociale status op het aannemen van populistische en nativistische opvattingen en het pleiten voor het behoud van Zwarte Piet, is de rol van mondiale identiteit hierin nog onderbelicht. Dit onderzoek richt zich daarom op mondiale identiteit als een mogelijke verklarende factor voor de relatie tussen subjectieve statuspositie en steun voor Zwarte Piet.

Mondiale identiteit wordt in eerdere literatuur omschreven als de mate waarin een individu zich identificeert met de mensheid als geheel (McFarland et al., 2012). Deze identiteit kan worden begrepen vanuit de *Social Identity Theory*, die stelt dat mensen zichzelf categoriseren als lid van verschillende sociale groepen. Deze theorie gaat uit van een onderscheid tussen *ingroups* en *outgroups*. Echter, recent onderzoek toont aan dat sociale identiteit ook kan ontstaan zonder een duidelijke *outgroup*: mensen kunnen zich identificeren met de wereldgemeenschap als geheel, waarbij de mensheid als *ingroup* wordt beschouwd (McFarland et al., 2019). In dat geval spreken we van mondiale identiteit. Mondiale identiteit uit zich in verschillende pro-sociale houdingen ten aanzien van mondiale kwesties, zoals het streven naar vermindering van wereldwijd lijden en ongelijkheid. Daarnaast hangt mondiale identiteit samen met een grotere mondiale kennis en meer interesse in de mondiale gemeenschap. Dit leidt op zijn beurt tot een meer open houding tegenover mensen van andere achtergronden (McFarland et al., 2019). Aangezien mondiale identiteit invloed heeft op morele waarden en het wereldbeeld van een individu, ligt het voor de hand dat iemands mondiale identiteit ook van invloed kan zijn op iemands houding ten aanzien van maatschappelijke discussies, zoals het Zwarte Piet-debat. Dit onderzoek onderscheidt zich van eerdere studies doordat specifiek wordt onderzocht in hoeverre mondiale identiteit bijdraagt aan het verband tussen iemands subjectieve statuspositie en het al dan niet steunen van Zwarte Piet.

De centrale vraagstelling van dit onderzoek is:

Zijn mensen met een lage subjectieve statuspositie meer pro Zwarte Piet? Wordt dit effect verklaard door mondiale identiteit?

2.Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt op basis van bestaande literatuur uiteengezet hoe subjectieve statuspositie samenhangt met steun voor Zwarte Piet. Eerder onderzoek heeft laten zien dat mensen met een lagere subjectieve statuspositie zich sneller aangetrokken voelen tot populistische en nativistische opvattingen, wat verband houdt met steun voor Zwarte Piet. Deze inzichten vormen de basis voor de hypothese van het hoofdeffect in dit onderzoek. In dit onderzoek wordt specifiek de mogelijkheid onderzocht of mondiale identiteit een verklaring kan bieden voor dit verband. Op basis van deze theoretische inzichten worden de hypothesen van het onderzoek opgesteld. Tot slot wordt toegelicht waarom in dit onderzoek gecontroleerd wordt voor geslacht en opleidingsniveau.

2.1 Populistische en nativistische opvattingen als onderbouwing van het hoofdeffect

Deze paragraaf gaat in op populistische en nativistische opvattingen als onderbouwing voor de relatie tussen subjectieve status en pro Zwarte Piet zijn. Eerst worden deze concepten afgebakend. Vervolgens wordt uiteengezet hoe deze opvattingen tot uiting komen in het debat over Zwarte Piet. Tot slot wordt beargumenteerd waarom mensen met een lage subjectieve statuspositie zich sneller aangetrokken voelen tot deze populistische en nativistische opvattingen en daarmee ook eerder pro Zwarte Piet zullen zijn.

2.1.1 Populistische en nativistische opvattingen

Populistische opvattingen

Populistische opvattingen zijn gebaseerd op het idee dat de maatschappij verdeeld is in twee groepen: het volk tegenover de elite (Mudde, 2007). Populistische opvattingen onderschrijven een wij-tegen-zij perspectief, waarin ‘wij’ verwijst naar het volk en ‘zij’ naar de corrupte elite (Melli & Scherer, 2024). Het volk wordt omschreven als hardwerkende, gewone burgers die moreel puur en integer zijn. Binnen de populistische opvattingen wordt het volk in contrast gezet met de corrupte elite, die hen zou onderdrukken en uitbuiten (Melli & Scherer, 2024). Daarbij wordt de elite door populistten vaak omschreven als de gevestigde orde, zoals politieke leiders, universiteiten, media en andere invloedrijke figuren in de cultuur en economie (Kešić & Duyvendak, 2019). Door hun sterke politieke, culturele en economische positie is

deze elite in staat om de politieke agenda te bepalen en maatschappelijke ontwikkelingen naar haar hand te zetten. Een belangrijk aspect van populistische opvattingen is het gevoel dat het gewone volk verwaarloosd en achtergesteld wordt door deze elite (Melli & Scherer, 2024). Vanuit populistisch perspectief wordt de elite bekritiseerd omdat zij corrupt zou zijn, en hun eigen belangen zou verkiezen boven het algemene belang van het 'pure volk' (Gidron & Hall, 2017). Populistische opvattingen berusten op het idee dat deze corrupte elite het volk verraadt, bijvoorbeeld door de nationale cultuur en identiteit onvoldoende te beschermen tegen invloeden van buitenaf, of zelfs actief te ondermijnen (Kešić & Duyvendak, 2019).

Nativistische opvattingen

Nativistische opvattingen zijn gebaseerd op het idee dat staten uitsluitend bewoond zouden moeten worden door leden van de inheemse groep. Binnen dit gedachtegoed worden niet-inheemse elementen, zowel personen als ideeën, gezien als een bedreiging voor de nationale eenheid en cultuur (Rooduijn, 2015). Dit heeft gevolgen voor de manier waarop immigranten worden beoordeeld. Zij worden binnen het nativisme namelijk beschouwd als een risico voor de Nederlandse culturele identiteit, vooral wanneer zij zich niet volledig conformeren aan de dominante cultuur (Guai, 2016). Niet alleen migranten worden als bedreigend ervaren binnen het nativisme, ook autochtone Nederlanders die kritisch staan tegenover nationale tradities worden gezien als een bedreiging voor de Nederlandse cultuur (Kešić & Duyvendak, 2019). Bovendien worden mensen die van mening zijn dat immigranten zich niet volledig hoeven aan te passen aan de Nederlandse culturele normen, beschouwd als een gevaar voor de nationale samenhang (Guai, 2016).

Nativistisch populisme

Het nativistisch populisme wordt door Kesic & Duyvendak (2019) geïntroduceerd met het idee dat bepaalde groepen autochtone Nederlanders niet tot het volk behoren in culturele termen. Het nativistisch populisme kan als het ware gezien worden als het samengaan van de verticale scheidslijn die kenmerkend is voor populistische opvattingen (de elite tegenover het volk) en de horizontale scheidslijn die kenmerkend is voor nativistische opvattingen (de inheemse bevolkingen tegenover de immigranten). Hierdoor bestaat een soort dubbel oppositiedenken waarin het volk niet alleen de elite, maar ook autochtone Nederlanders bekritiseert die als cultureel

afwijkend of bedreigend worden gezien. Binnen dit denkkader kan niet alleen de migrant als bedreiging worden gezien, maar ook de elite die nationale tradities ter discussie stelt (Kešić & Duyvendak, 2019).

2.1.2 Pro Zwarte Piet zijn als een populistisch-nativistische opvatting

De steun voor Zwarte Piet kan begrepen worden als een uiting van populistische en nativistische denkbeelden. Populistisch gedachtegoed blijkt uit de manier waarop tegenstanders van Zwarte Piet worden neergezet als een *woke* elite die zich richt op het veranderen van een symbool, terwijl 'het volk' echte problemen ervaart zoals armoede, woningnood of de stijging van belastingen (Hilhorst & Hermes, 2015). Daarbij wordt het Pietendebat symbolisch verbonden aan uiteenlopende maatschappelijke frustraties en wordt de gedachte gevoed dat het volk weer iets moet inleveren in de culturele strijd met de elite. Binnen deze denkwijze worden de voorstanders van Zwarte Piet beschouwt als het 'pure volk' dat opkomt voor haar tradities tegen een 'corrupte elite' die deze tradities ondermijnt. (Hilhorst & Hermes, 2015; Kešić & Duyvendak, 2019).

Binnen nativistische denkbeelden wordt Zwarte Piet gezien als een cultureel symbool dat beschermd moet worden tegen externe en interne dreigingen (Kešić & Duyvendak, 2019). Kritiek op Zwarte Piet wordt geïnterpreteerd als aanval op de nationale identiteit (Kešić & Duyvendak, 2019). Ook autochtone Nederlanders die deze traditie bekritiseren, ondermijnen hiermee de culturele samenhang en worden daardoor als 'niet echt Nederlands' beschouwd (Guai, 2016).

Het Pietendebat is daarmee ook een typisch voorbeeld van nativistisch populisme. Het debat weerspiegelt zowel een verzet tegen de culturele elite (populisme) als een verdediging van nationale symbolen tegen vermeende culturele bedreigingen van buitenaf (nativisme).

2.1.3 Lage status als prikkel voor populistisch en nativistische opvattingen

Mensen met een lagere subjectieve statuspositie voelen zich vaker genegeerd en ondergewaardeerd in de samenleving. Dit gevoel van sociale marginalisatie maakt hen ontvankelijk voor populistische en nativistische opvattingen, omdat deze een verklaring bieden voor hun ervaren achterstelling. Voor de groep die zich sociaal

gemarginaliseerd voelt, biedt het beschuldigen van de elite en immigranten een manier om hun eigen positie in de maatschappij te verklaren, zonder dat ze daar zelf verantwoordelijkheid voor hoeven te nemen (Steiner et al., 2022).

Populistische opvattingen bieden mensen met een lage statuspositie het idee dat hun problemen voortkomen uit de invloed van een corrupte elite die de belangen van het 'gewone volk' negeert en de macht naar zich toetrekt (Melli & Scherer, 2024). Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar in uitspraken van de PVV, zoals:

“De PVV kiest wél voor Nederland en maakt een einde aan de discriminatie van Nederlanders. Wij zetten Nederlanders op 1!” (PVV, 2023).

Dergelijke uitspraken geven uiting aan het idee dat de positie van 'gewone Nederlanders' systematisch wordt benadeeld ten voordele van andere groepen, zoals de elite en migranten. Populistische opvattingen bieden daarmee erkenning aan mensen die zich sociaal gemarginaliseerd voelen.

Tegelijkertijd voelen mensen met een lage statuspositie zich aangetrokken tot nativistische opvattingen. Binnen het nativistische gedachtengoed worden migranten gezien als bedreiging voor de nationale eenheid en tradities (Rooduijn, 2015; Guai, 2016). Voor mensen die zich sociaal gemarginaliseerd voelen, biedt het beschermen van nationale symbolen en tradities, zoals Zwarte Piet, een gevoel van stabiliteit (Gidron & Hall, 2017).

Het verdwijnen of aanpassen van Zwarte Piet wordt binnen het denkkader van nativistisch populisme ervaren als een voorbeeld van de dubbele bedreiging: het verlies van een culturele traditie wordt gezien als het gevolg van elitebeslissingen die de belangen van het 'gewone volk' negeren en zich voegen naar eisen van culturele 'anderen' (Kešić & Duyvendak, 2019). Voor mensen die zich sociaal gemarginaliseerd voelen, staat Zwarte Piet dan ook symbool voor een breder verlies aan erkenning, identiteit en status (Hilhorst & Hermes, 2015). De steun voor Zwarte Piet heeft daarmee niet alleen het culturele motief voor behoud van tradities, maar het is ook een uiting van onvrede over het moeten inleveren van een Nederlandse traditie voor het elitebeleid waarbij het 'gewone volk' genegeerd wordt. Voor mensen met een lage subjectieve status is het aannemen van nativistisch populistische opvattingen een manier om hun marginaliseerde positie in de maatschappij te

verklaren en hun identiteit en positie in de maatschappij te verdedigen tegenover bedreigingen van boven- en buitenaf. Het Pietendebat is daarbij een concreet voorbeeld waarin zowel politieke als culturele frustraties samenkomen.

Uit het bovenstaande volgt de volgende hypothese: *Naarmate men een lagere subjectieve statuspositie heeft, is men meer pro Zwarte Piet.*

2.2 Mondiale identiteit als verklaring

In deze studie onderzoek ik of mondiale identiteit een verklaring is voor de invloed van subjectieve statuspositie op pro Zwarte Piet zijn. Om deze verklaring theoretisch te onderbouwen, maak ik gebruik van de *Social Identity Theory* en de *Common Ingroup Identity Theory*.

2.2.1 Social Identity Theory en Common Ingroup Identity Theory

Social Identity Theory

De *Social Identity Theory* stelt dat individuen een deel van hun identiteit ontleen aan de groepen waartoe ze behoren. Individuen categoriseren zichzelf als lid van bepaalde sociale groepen, zoals een nationaliteit, gemeenschap of etniciteit (McFarland et al., 2019). Door deze zelfcategorisatie ontstaat er een gedeelde identiteit met andere leden van de groep. Deze gedeelde identiteit heeft invloed op iemands zelfbeeld, overtuigingen en gedrag (Hogg, 2016). Sociale groepen verschaffen hun leden gedeelde overtuigingen en normen als een referentiekader voor het gedrag van de individuen binnen de groep. Sociale identiteiten bepalen hoe mensen zichzelf zien, maar ook hoe ze hun eigen groep (*ingroup*) onderscheiden van andere groepen (*outgroup*). De *ingroup* wordt hierbij vaak positiever beoordeeld ten opzichte van de *outgroup*. Dit kan leiden tot *inter-group bias*, waarbij leden van de *ingroup* vooroordelen hebben over leden van de *outgroup* (Gaertner & Dovidio, 2000; Hogg, 2016; Lantos et al., 2022).

Common Ingroup Identity Theory

De *Common Ingroup Identity Theory* (CIIT) bouwt voort op de *Social Identity Theory* en biedt een oplossing om *inter-group bias* te reduceren. Volgens de CIIT kunnen

vooroordelen tussen groepen afnemen wanneer groepsleden niet meer zo sterk onderscheid maken tussen 'wij' (de *ingroup*) en 'zij' (de *outgroup*), maar zich identificeren met een inclusievere 'wij'. Dit betekent dat mensen de verschillende groepen gaan hercategoriseren als onderdeel van één overkoepelende groep waarbij mensen een bredere identiteit delen (Gaertner & Dovidio, 2000). Dit kan bijvoorbeeld ontstaan wanneer mensen van verschillende groepen veel interacteren met elkaar en wanneer ze het gevoel hebben dat ze meer gelijkenissen hebben (Römpke et al., 2018). Dit gevoel van gelijkenis kan versterkt worden door het hebben van een gezamenlijk doel of probleem of wanneer leden zich bewust worden van gedeelde waarden (McFarland et al., 2019). In het geval van mondiale identiteit betekent dit dat iemand niet alleen Nederlanders, maar de gehele mensheid als *ingroup* beschouwt.

2.2.2 Van lage statuspositie tot beperkte ingroup

Vanuit een *C/I/T*-perspectief kan het hebben van een lage subjectieve status iemand verhinderen om zichzelf als onderdeel van een grotere wereldgemeenschap te zien. Voor mensen met een lage subjectieve statuspositie is hercategorisering naar een mondiale identiteit minder voor de hand liggend. Een belangrijke reden is dat deze groep het idee heeft betrokken zijn bij maatschappelijke ontwikkelingen, zoals globalisering. Hierdoor voelen mensen met een lage statuspositie zich een buitenstaander binnen de mondiale structuren. Door hun gemarginaliseerde positie missen zij maatschappelijke erkenning en voelen zij zich onvoldoende vertegenwoordigd in de mondiale gemeenschap (Steiner et al., 2022). Het gevoel bestaat dat hun eigen zorgen of culturele waarden niet worden erkend binnen de mondiale gemeenschap. Deze groep heeft hierdoor het gevoel weinig gelijkenissen en gedeelde waarden te hebben met leden van de mondiale gemeenschap. Dit ondermijnt het gevoel van verbondenheid met de mondiale gemeenschap. Hierdoor zullen deze mensen zich minder snel identificeren met de overkoepelende groep en dus een minder sterke mondiale identiteit ervaren (Gaertner & Dovidio, 2000; Römpke et al., 2018).

2.2.3 Mondiale identiteit en sensitiviteit jegens Zwarte Piet

Volgens de *CIIT* hebben mensen die de gehele mensheid als *ingroup* zien, over het algemeen minder vooroordelen over groepen mensen die door anderen gezien zouden kunnen worden als de *outgroup*. Ook blijkt uit eerder onderzoek dat mensen met een sterke mondiale identiteit meer openstaan voor andere culturen en perspectieven en zich meer bekommeren over het welzijn van mensen van een andere etniciteit of nationaliteit (McFarland et al., 2012). Dit maakt dat de groep Nederlanders die een sterk gevoel van mondiale identiteit ervaart, gevoeliger kan zijn voor het leed dat het behoud van Zwarte Piet kan betekenen voor zwarte mensen. Dit zou kunnen verklaren waarom Nederlanders die een sterk gevoel van mondiale identiteit ervaren minder snel geneigd zijn om te pleiten voor het behoud van Zwarte Piet dan mensen met een zwakkere mondiale identiteit.

Uit bovenstaande volgt de volgende hypothese: *Het negatieve effect van subjectieve sociale statuspositie op pro Zwarte Piet zijn wordt gedeeltelijk verklaard door mondiale identiteit.*

2.3 Controlevariabelen

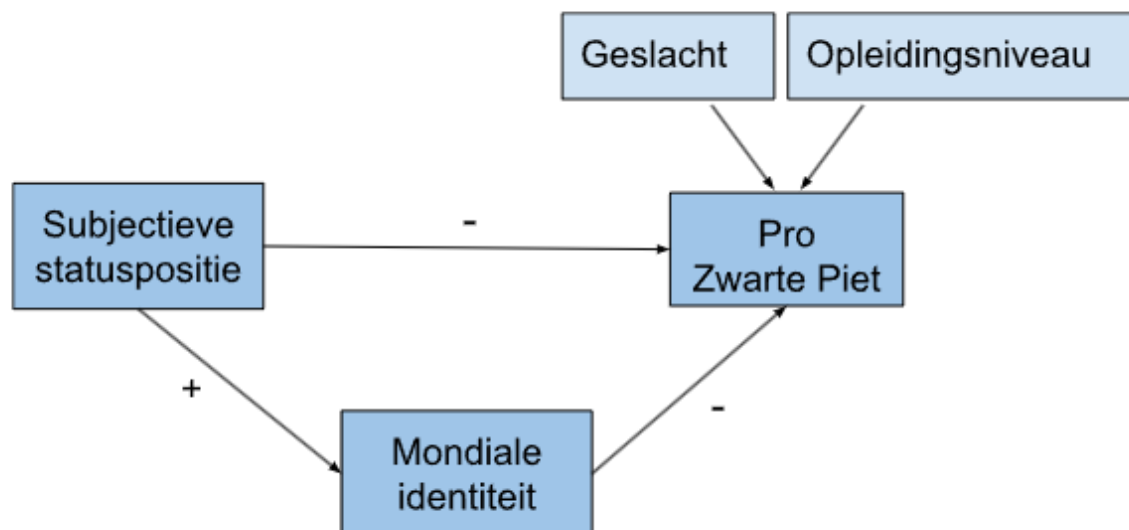
Er worden twee controlevariabelen toegevoegd aan het onderzoeksmodel, namelijk *opleidingsniveau* en *geslacht*. Door de toevoeging van deze variabelen kan er worden uitgesloten dat het gevonden resultaat van het onderzoek wordt veroorzaakt door een van de controlevariabelen in het model.

De eerste controlevariabele van het model is *opleidingsniveau*. Hoewel iemands subjectieve statuspositie niet direct bepaald wordt door iemands opleidingsniveau, neemt een individu zijn of haar opleidingsniveau waarschijnlijk wel in overweging bij het bepalen van zijn of haar subjectieve sociale status (Gidron & Hall, 2017). Uit eerder onderzoek is bovendien gebleken dat mensen met een hogere opleiding vaak tolerantere opvattingen tegenover minderheden hebben dan mensen met een lage opleiding. Een verklaring hiervoor is dat hoger opgeleiden meer cognitieve vaardigheden hebben ontwikkeld dan mensen die een lagere opleiding hebben genoten (Sherkat, 2021). Het is dus mogelijk dat hoger opgeleiden minder pro

Zwarte piet zijn omdat zij de kritiek op Zwarte Piet beter begrijpen en in staat zijn eigen tradities kritischer te evalueren. Omdat iemands opleidingsniveau van invloed kan zijn op zowel iemands subjectieve statuspositie als zijn of haar houding jegens Zwarte Piet, is het belangrijk om voor het effect van opleidingsniveau te controleren.

De tweede controlevariabele is *geslacht*. Uit eerder onderzoek is gebleken dat meisjes tijdens de adolescentie een stuk eerder leren om zichzelf in andermans schoenen te verplaatsen dan jongen. Deze vaardigheid zorgt er uiteindelijk voor dat vrouwen meer empathie en een positievere houding tegenover etnische minderheden ontwikkelen (Smith et al., 2015). Dit kan ook leiden tot een verschil in de houding ten opzichte van Zwarte Piet. Door deze verschillen tussen mannen en vrouwen is het van belang om te controleren voor geslacht. Verder zijn er meer mannen in de dataset dan vrouwen, hierdoor is het nog meer van belang om te controleren voor geslacht.

Het onderstaande conceptuele model is opgesteld aan de hand van de verwachting van de invloed van subjectieve statuspositie op pro Zwarte Piet zijn en de verwachte mediërende rol van mondiale identiteit. Ook de controlevariabelen geslacht en opleidingsniveau staan hierin weergegeven.

Figuur 1: Conceptueel model

3. Methoden

3.1 Beschrijving dataset

De data in dit onderzoek zijn afkomstig van het LISS-panel, wat staat voor Langlopende Internet Studies voor de Sociale Wetenschappen. Dit panel wordt beheerd door Centerdata, een stichting voor onderzoek en gegevensverzameling die verbonden is aan Tilburg University. De data van het LISS-panel kan kosteloos worden gebruikt door onderzoekers van universiteiten, ministeries en publieke organisaties (LISS panel, 2025).

Het LISS-panel bestaat uit 7.500 personen uit 5.000 huishoudens uit heel Nederland en vertegenwoordigt diverse lagen van de Nederlandse bevolking. De populatie waar het LISS-panel op gebaseerd is, zijn Nederlandssprekende inwoners van Nederland van 16 jaar en ouder. Deelname vindt plaats op uitnodiging via een willekeurige steekproef, getrokken door het CBS, en dus niet op basis van zelfselectie.

Geselecteerde huishoudens worden vervolgens benaderd door Ipsos I&O. Voor huishoudens zonder computer of internetverbinding biedt Centerdata kosteloos de benodigde faciliteiten, zodat zij alsnog kunnen deelnemen.

De panelleden vullen maandelijks online vragenlijsten in. Sommige vragenlijsten zijn eenmalig, andere maken deel uit van de *Core Studies*: dit zijn acht longitudinale vragenlijsten met een eigen thema zoals *Religie* of *Etniciteit en gezondheid*. De *Core Studies* worden jaarlijks ingevuld om verandering over tijd te kunnen meten.

Daarnaast wordt de zogeheten *huishoudbox* maandelijks geüpdatet door een contactpersoon uit het huishouden (LISS panel, 2025). Deze bevat achtergrondkenmerken van huishoudens en hun leden en zijn terug te vinden in de vragenlijst *achtergrondvariabelen* (Elshout, 2022).

In dit onderzoek is gebruikgemaakt van de vragenlijst van de *achtergrondvariabelen* en de eenmalige vragenlijst *International Solidarity* van het LISS-panel.

De vragenlijst *International Solidarity* bevat vragen over internationale solidariteit en de Europese Unie (Kieruj, 2024). De dataverzameling voor deze vragenlijst vond plaats in november 2022. Voor deze vragenlijst zijn enkel panelleden van 18 jaar en ouder benaderd. Van de 5.134 benaderde personen vulden 3.785 de vragenlijst in, waarvan 3.696 respondenten de volledige vragenlijst hebben afgerond.

Niet alle 3.696 respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld, zijn meegenomen in de analyse. Er is een selectie gemaakt voor de positie in het huishouden en voor herkomst. Omdat het LISS-panel uit huishoudens bestaat, kunnen antwoorden binnen een huishouden onderling invloed hebben op elkaar, wat de aanname van onafhankelijke observaties schendt. Om deze onafhankelijkheid te waarborgen, is uitsluitend de hoofdrespondent van elk huishouden geselecteerd. Het huishoudshoofd wordt door Centerdata gedefinieerd als degene op wiens naam het huur- of koopcontract van de woning staat of, als het contract op meerdere namen staat, degene die het hoogste inkomen heeft (Elshout, 2022). Door deze selectie bleven er nog 1919 respondenten over in het onderzoek. Daarnaast zijn enkel respondenten met een Nederlandse achtergrond en migranten met een westerse achtergrond meegenomen in het onderzoek. Migrant met een niet-westerse achtergrond zijn uitgesloten van de analyses. Hier is voor gekozen omdat niet-westerse migranten andere perspectieven kunnen hebben op racisme en de traditie van Zwarte Piet, bijvoorbeeld gebaseerd op hun eigen migratiegeschiedenis of ervaringen met discriminatie. De focus van dit onderzoek ligt meer op hoe de dominante bevolkingsgroep in Nederland hierover denkt. Van de 1919 respondenten die nog meegenomen werden in het onderzoek bleven na de selectie op herkomst nog 1717 respondenten over. Er is rekening gehouden met de item-non response, dit is per item het aantal respondenten dat geen geldig antwoord heeft gegeven op de vraag. Hieronder verstaan we ook de antwoordcategorieën zoals *weet ik niet* en *geen mening*. Bij het item waarbij iemands houding tegenover Zwarte Piet gevraagd werd, hebben 70 respondenten aangegeven geen mening te hebben over wat we moeten doen met Zwarte Piet. Verder zijn alle respondenten die op ten minste één van de items niet hebben geantwoord, uitgesloten van het onderzoek. Uiteindelijk blijven er nog 1507 respondenten over, met deze data is het onderzoek uiteindelijk uitgevoerd.

3.2 Operationalisaties

De afhankelijke variabele in dit onderzoek is *pro Zwarte Piet* zijn. De onafhankelijke variabele is *subjectieve statuspositie* en de mediërende variabele is *mondiale identiteit*. De controlevariabelen die zijn opgenomen in dit onderzoek zijn *geslacht* en *opleiding*. De operationalisaties van de variabelen zullen hieronder worden toegelicht.

Pro Zwarte Piet

Bij de variabele *pro Zwarte Piet* is er gebruikgemaakt van een item uit de vragenlijst *International Solidarity*. De vraag die aan respondenten is gesteld, is: *Hoe denkt u dat we met Zwarte Piet moeten omgaan? Welk van onderstaande meningen komt het meest met uw mening overeen?*

De oorspronkelijke antwoordcategorieën bij dit item waren: (1) *Zwarte Piet is een traditioneel onderdeel van het Sinterklaasfeest. Het Sinterklaasfeest moet net zo gevierd worden als vroeger*; (2) *Zwarte Piet is een ongelukkige traditie op basis van een racistisch stereotype. Het Sinterklaasfeest moet gevierd worden zonder Zwarte Piet*; (3) *Zwarte Piet is een onderdeel van de Sinterklaastraditie dat net zo moet blijven als vroeger, als een grote meerderheid van de bevolking dat wil*; (4) *Zwarte Piet is een traditie met een ongemakkelijke bijsmaak. Het Sinterklaasfeest is prima te vieren met roetveegpiet en kleurenpiet*; (5) *Zwarte Piet is een traditie die verwijst naar het slavernijverleden. Het Sinterklaasfeest moet gevierd worden zonder Zwarte Piet*; (9999) *Geen mening*.

Dit nominale item is gebruikt om een binaire variabele te maken om weer te geven of iemand voor- of tegen Zwarte Piet is. De oorspronkelijke scores van 1 en 3 hebben de score van 1 gekregen (*pro Zwarte Piet*). De oorspronkelijke scores 2, 4 en 5 hebben de score van 0 gekregen (*tegen Zwarte Piet*). Verder zijn de respondenten met de score 9999 (*weet ik niet*) niet meegenomen in de codering naar een dummyvariabelen omdat ze geen houding aannemen ten opzichte van Zwarte Piet en dus niet als voor- en niet als tegen Zwarte Piet gerekend kunnen worden.

Subjectieve statuspositie

Subjectieve statuspositie wordt gedefinieerd als de positie in de maatschappij die mensen zichzelf toekennen, ten opzichte van anderen. Om dit te meten wordt er gebruik gemaakt van een item uit de vragenlijst *International Solidarity*. Hierbij kon men antwoord geven op de vraag: *Je zou kunnen zeggen dat er mensen zijn die eerder tot de onderlaag van onze maatschappij behoren en mensen die eerder tot de bovenlaag behoren. Waar zou u zichzelf op dit moment plaatsen op deze schaal?*. Respondenten konden zichzelf plaatsen op een schaal van 0 tot en met 10, waarbij een score voor 0 gelijk stond aan de onderlaag van de samenleving en een score

van 10 stond voor de bovenlaag van de samenleving. In de vraagstelling wordt rekening gehouden met de positie die iemand zichzelf toekent ten opzichte van anderen en daarom past het item redelijk goed bij de eerder gestelde definitie van subjectieve status. De antwoordmogelijkheden *weet ik niet* (88) en *wil ik niet zeggen* (99) zijn uit de dataset gehaald.

Mondiale identiteit

De mediërende variabele in dit onderzoek is *mondiale identiteit*. Mondiale identiteit is gedefinieerd als de betrokkenheid bij mensen over de hele wereld. Voor deze variabele is gebruikgemaakt van de vragenlijst *International Solidarity*. Hier konden respondenten antwoord geven op de vraag: *In hoeverre voelt u zich betrokken bij de levensomstandigheden van de volgende groepen mensen: (a) Mensen over de hele wereld*. Bij deze vraag waren oorspronkelijk de antwoordcategorieën; (1) *Zeer sterk*; (2) *Sterk*, (3) *Tot op zekere hoogte*; (4) *Niet zo sterk*; (5) *Helemaal niet*; (8) *weet niet*; (9) *geen antwoord*. De mate waarin iemand zich betrokken voelt bij de levensomstandigheden van mensen over de hele wereld zou een goede indicatie moeten zijn voor mondiale identiteit zoals eerder is gedefinieerd, namelijk identificatie met de mensheid als geheel en het beschouwen van de gehele mensheid als ingroup. Voor de interpretatie is het minder verwarrend als een hogere score op de variabele staat voor een hogere score op mondiale identiteit. Daarom is de variabele gespiegeld waardoor een score van 1 gelijk staat aan *Helemaal niet* en een score van 5 gelijk staat aan *Zeer sterk*. Verder zijn de antwoordcategorieën *weet niet* en *geen antwoord* verwijderd uit het onderzoek.

Controlevariabelen

De controlevariabelen in dit onderzoek zijn *geslacht* en *opleidingsniveau*. Voor het geslacht van de respondent is gekeken naar het item *geslacht* uit de vragenlijst *achtergrondvariabelen*. Dit item gaat uit van een binaire benadering waarbij *man* (1) en *vrouw* (2) is. De variabele geslacht is gehercodeerd naar een dummyvariabele waarbij *man* (0) is en *vrouw* (1) is.

Opleidingsniveau is gemeten aan de hand van het item *op/cat*. Hierbij is gebruikt gemaakt van de bekende CBS-categorieën; (1) *basisonderwijs*; (2) *vmbo*; (3) *havo/vwo*; (4) *mbo*; (5) *hbo*; (6) *wo*.

3.3 Analyseopzet

Om de hypothesen te toetsen, is gebruik gemaakt van een combinatie van hiërarchische logistische en lineaire regressieanalyses.

Voorafgaand aan de regressieanalyses zijn eerst de univariate en bivariate statistieken onderzocht. Er is gekeken naar de univariate statistieken om te controleren of de verdelingen van de variabelen geschikt waren voor regressieanalyse. Vervolgens zijn bivariate correlaties berekend om de samenhang tussen de variabelen te verkennen.

Uit de bivariate correlaties bleek dat met name de controlevariabele *opleidingsniveau* sterk samenhangt met de afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet*. Daarom is ervoor gekozen om de controlevariabelen pas in de laatste stap van de regressiemodellen op te nemen. Op die manier kan beter worden beoordeeld in hoeverre de controlevariabelen het verband tussen subjectieve statuspositie en de afhankelijke variabelen beïnvloeden. Door het effect van *subjectieve statuspositie* eerst te isoleren, kunnen we duidelijker zien of dit effect in een later model overschaduwd wordt door de controlevariabelen.

De variabelen zijn is vijf stappen toegevoegd aan de analyses, wat betekent dat er gebruik is gemaakt van vijf modellen. Model 1 en model 5 toetsen de eerste hypothese over het hoofdeffect van *subjectieve statuspositie* op *pro Zwarte Piet* zijn. Model 2, 3, 4 en 5 worden gebruikt om de hypothese over het mediërende effect van mondiale identiteit te toetsen.

In model 1 wordt met behulp van een logistische regressie getoetst of *subjectieve statuspositie* effect heeft op iemands kans op *pro Zwarte Piet* zijn.

In model 2 wordt de onafhankelijke variabele *subjectieve statuspositie* gebruikt om de variabele *mondiale identiteit* te schatten. Dit wordt gedaan aan de hand van een lineaire regressie.

In model 3 worden de controlevariabelen *geslacht* en *opleidingsniveau* toegevoegd aan het lineaire regressiemodel waarbij *mondiale identiteit* geschat wordt.

In model 4 wordt de variabele *mondiale identiteit* toegevoegd aan de logistische regressieanalyse. In dit model worden *subjectieve statuspositie* en *mondiale identiteit* dus gebruikt om de afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet* te schatten.

Tot slot worden de controlevariabelen *opleidingsniveau* en *geslacht* in model 5 toegevoegd aan de logistische regressie analyse, dit is het volledige model.

De fit van de logistische regressiemodellen wordt beoordeeld aan de hand van de *Deviance* en een *Hosmer-Lemeshow* toets. De fit van het lineaire regressiemodel wordt beoordeeld aan de hand van de $R^2_{Adjusted}$ en de *F-toets*.

Een logistische regressie analyse moet voldoen aan de assumptie dat de observaties onafhankelijk van elkaar zijn. Dit is gewaarborgd door te selecteren op huishoudshoofden, dit is toegelicht in paragraaf 3.1. Verder is het van belang dat er niet een te grote samenhang is tussen de onafhankelijke variabelen in het model, ofwel dat er geen sprake is van multicollineariteit. Om dit te controleren is er een *Variance Inflation Factor* analyse gedaan. Verder is er nog gekeken naar de steekproefgrootte omdat deze groot genoeg moet zijn om een logistische regressie te doen. Ook is er gekeken naar uitbijters en invloedrijke punten, aangezien deze de resultaten van het model sterk kunnen beïnvloeden.

4. Resultaten

4.1 Beschrijvende statistieken

Univariate statistieken

In tabel 1 staan de univariate statistieken van de variabelen opgenomen in de analyse. De steekproef bestaat uit 1507 respondenten.

Tabel 1: Univariate beschrijvende statistieken van van de variabelen opgenomen in de analyse

Variable	Gemiddelde* (standaarddeviatie)	Minimum	Eerste kwartiel	Mediaan	Derde Kwartiel	Maximum	N Totaal
Subjectieve status	6,40 (1,39)	0,00	6,00	7,00	7,00	10,00	1507
Mondiale identiteit	2,36(0,82)	1,00	2,00	2,00	3,00	5,00	1507
Geslacht (man=0; vrouw =1)	65% man 35% vrouw						1507
Opleidings- Niveau	4,02 (1,44)	1,00	3,00	4,00	5,00	6,00	1507
Pro Zwarte Piet (tegen=0; voor=1)	41% tegen 59% voor						1507

*Bij de nominale variabelen is de frequentieverdeling vermeld in percentages

Ten eerste plaatsten respondenten zich gemiddeld in een redelijk hoog sociaal segment ($M=6,40$; $Q2=7,0$; $SD=1.39$). Verder voelen respondenten zich slechts in beperkte mate betrokken bij de leefomstandigheden van mensen wereldwijd ($M=2,36$; $Q2=2,0$; $Q3=3,0$). Een meerderheid van de respondenten is *pro Zwarte Piet* (tegen=41%; voor= 59%). Het gemiddelde *opleidingsniveau* van de respondenten is mbo-niveau ($M=4,02$; $SD=1,44$) en 50% van de respondenten hebben havo/vwo, mbo of hbo gedaan ($Q1=3,0$; $Q2=4,0$; $Q3=5,0$). Dit wijst op een redelijk grote spreiding in opleidingsachtergronden. De verdeling van *geslacht* is scheef er zijn meer mannelijke dan vrouwelijke respondenten (man=65%; vrouw=35%). Dit heeft waarschijnlijk te maken met de selectie op huishoudshoofden, zoals toegelicht in het methodenparagraaf.

Bivariate statistieken

Tabel 2 toont de bivariate relaties tussen de onafhankelijke variabelen in de analyse en de binaire afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet*. Om deze samenhang duidelijk te maken, zijn de gemiddelden van de continue onafhankelijke variabelen en de proporties van de binaire variabele geslacht vergeleken tussen de twee groepen van de afhankelijke variabele: de groep *tegen Zwarte Piet* (0) en de groep *pro Zwarte Piet* (1). De significantie van de verschillen in gemiddelden is getoetst met t-toetsen, en de significantie van de verschillen in proporties is getoetst met een chi-kwadraattoets.

Tabel 2: Gemiddelden van de onafhankelijke variabelen tussen de voor en tegenstanders van Zwarte Piet

	Tegen Zwarte Piet (Pro Zwarte Piet= 0)	Pro Zwarte Piet (Pro Zwarte Piet=1)	t-waarde/ X ² -waarde
Subjectieve statuspositie	6,60	6,26	t=4,63**
Mondiale identiteit	2,58	2,21	t=8,67**
Geslacht (%=vrouw)	40,8% (=vrouw)	30,7%(=vrouw)	X ² =16,60**
Opleidings-niveau	4,62	3,61	t=14,22**

In tabel 2 is te zien dat voorstanders van Zwarte Piet gemiddeld een lagere subjectieve statuspositie hebben dan tegenstanders van Zwarte Piet ($M_{voor}=6,26$; $M_{tegen}=6,60$; $t(1505)=4,63$; $p<0,01$). Ook is de gemiddelde score op *mondiale identiteit* significant lager bij voorstanders van Zwarte Piet dan bij tegenstanders ($M_{voor}=2,21$; $M_{tegen}=2,58$; $t(1505)=8,67$; $p<0,01$). Van de voorstanders van Zwarte Piet is 30,7% vrouw en van de tegenstanders is 40,8% vrouw ($X^2(1)=16,60$; $p<0,01$). Dit betekent dat vrouwen significant minder vaak pro Zwarte Piet zijn dan mannen. Verder is er een sterke negatieve relatie tussen *opleidingsniveau* en *pro Zwarte Piet*. Tegenstanders van Zwarte Piet zijn gemiddeld hoger opgeleid dan voorstanders van Zwarte Piet ($M_{voor}=4,62$; $M_{tegen}=3,61$; $t(1505)=14,22$; $p<0,01$).

Voor de samenhang tussen de onafhankelijke variabelen in het onderzoek zijn *Pearson correlatiecoëfficiënten* berekend, deze resultaten zijn te vinden in tabel 3.

Tabel 3: Correlatietabel van de onafhankelijke variabelen in de analyse (N=1507)

	1. Subjectieve statuspositie	2. Mondiale identiteit	3. Geslacht	4. Opleidingsniveau
1. Subjectieve statuspositie	-			
2. Mondiale identiteit	0,13**	-		
3. Geslacht (man=0; vrouw=1)	0,08**	0,12**	-	
4. Opleidingsniveau	0,30**	-0,09**	0,04	-

* significant bij $p < 0,05$ **significant bij $p < 0,01$

Uit de bivariate analyses blijkt dat er een significante maar zwakke positieve samenhang is tussen *subjectieve statuspositie* en *mondiale identiteit* ($r=0,13$; $p < 0,01$). Dit suggereert dat respondenten met een hogere subjectieve status over het algemeen een iets sterkere mondiale identiteit hebben. Er is een sterke samenhang tussen *subjectieve statuspositie* en *opleidingsniveau* ($r=0,30$; $p < 0,01$), wat wijst op een relatie tussen iemands opleidingsniveau en subjectieve status. Daarnaast is er een zwak verband gevonden tussen *mondiale identiteit* en *opleidingsniveau* ($r=-0,09$; $p < 0,01$) en tussen *mondiale identiteit* en *geslacht* ($r=0,12$; $p < 0,01$).

Concluderend zijn de correlaties tussen de variabelen in dit onderzoek significant, maar is de sterkte van de meeste verbanden zwak tot matig. Dit suggereert dat de directe samenhang tussen veel van de variabelen beperkt is. Er is een aantal variabelen in het onderzoek die sterkere samenhang toont, zoals *subjectieve status* en *opleidingsniveau*, en *opleidingsniveau* en *pro Zwarte Piet*. De significante samenhang tussen de controlevariabelen en de afhankelijke variabelen ondersteunt het belang van controleren voor geslacht en opleidingsniveau in de analyse. Vooral *opleidingsniveau* heeft een sterke samenhang met de afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet*.

4.2 Modevaluatie

In dit onderzoek zijn verschillende regressieanalyses uitgevoerd om de hypothesen te toetsen. Er is een logistische regressie uitgevoerd om de invloed op pro Zwarte Piet zijn te onderzoeken en er is een lineaire regressie gedaan om het mediërende effect via mondiale identiteit te onderzoeken. Voordat de resultaten van de hypothesetoetsing worden gepresenteerd, is het belangrijk om de geschiktheid van deze modellen te beoordelen. Achtereenvolgens worden de modelfit, de toetsing van de aannames, mogelijke multicollineariteit tussen de onafhankelijke variabelen en de aanwezigheid van uitbijters besproken.

Modelfit

Om de fit van het logistische regressiemodel te beoordelen, wordt er gekeken naar de *Deviance* ($-2LL$), de X^2 *Likelihood Ratio*-toets en de *Hosmer-Lemeshow* toets. De fit van het lineaire model wordt beoordeeld aan de hand van de $R^2_{adjusted}$ en de *F*-toets. De resultaten van deze toetsen zijn terug te vinden in tabel 4 en tabel 5.

De *Deviance* meet hoe slecht een model past. Hoe lager de *Deviance*, hoe beter de fit. Het eerste model heeft een *Deviance* van 2017,60, het derde model van 1953,00 en het vierde model van 1771,39. De *Deviance* wordt dus lager naarmate er meer variabelen toegevoegd worden aan het model, wat bewijs is voor een verbetering van het model.

De *Likelihood Ratio*-toets onderzoekt of er een modelverbetering is vanaf het vorige model. Wanneer de *LR*-toets significant is, betekent dit dat het uitgebreidere model een betere fit heeft dan het model ervoor. Dit is bij beide modellen het geval, wat betekent dat de fit van het model beter wordt bij de toevoeging van mondiale identiteit en nog beter wordt wanneer de controlevariabelen worden toegevoegd in het laatste model.

De *Hosmer-Lemeshow* toets vergelijkt de geobserveerde waarden en de voorspelde waarden. Wanneer de *Hosmer-Lemeshow* toets niet significant is, past het model niet slecht, er is dan geen verschil tussen de voorspelde en geobserveerde waarden. Bij alle modellen is de *Hosmer-Lemeshow* niet significant, wat inhoudt dat de fit van de modellen niet slecht is.

Voor de fit van de lineaire regressiemodellen wordt er gekeken naar de $R^2_{adjusted}$. De $R^2_{adjusted}$ geeft aan welke percentage van de variantie in mondiale identiteit wordt

verklaard door subjectieve status. Voor model 2 is $R^2_{adjusted}$ 0,016, wat betekent dat het model 1,6% van de variantie verklaart. Voor de significantie van de verklaarde variantie wordt er gekeken naar de F-toets. Door de toevoeging van *subjectieve statuspositie* kan model significant meer variantie verklaren dan het lege model ($F_{change}(1,1505)=25,12; p<0,01$) Hoewel het effect dus wel significant is, is het niet een erg sterk effect.

Model 3 heeft een $R^2_{adjusted}$ van 0,034, wat betekent dat dit model 3,4% van de variantie verklaart. Door het toevoegen van de controlevariabelen wordt er significant meer verklaard dan in model 2 ($F_{change}(2,1503)=14,96; p<0,01$). De toevoeging van de controlevariabelen *geslacht* en *opleidingsniveau* maken de fit van het model dus beter.

Aannames logistische regressie

Een belangrijke assumptie van regressieanalyses is dat de observaties onafhankelijk van elkaar zijn. Aangezien het LISS-panel uit huishoudens bestaat, zou dit een probleem kunnen zijn om aan deze assumptie te kunnen voldoen. Om die reden is er gekozen om alleen de huishoudhoofden mee te nemen in de analyse, zoals besproken is in de methodenparagraaf. Op deze manier is er per huishouden slechts één respondent geselecteerd, wat de onafhankelijkheid van de observaties waarborgt.

Multicollineariteit

Het is belangrijk dat er niet een te grote samenhang bestaat tussen de onafhankelijke variabelen in het model, ofwel dat er geen sprake is van multicollineariteit. Om dit te controleren worden de *Variance Inflation Factor* scores berekend. In tabel 4 staan de *VIF*-scores voor de voorspellers in de regressieanalyse. Aangezien de *VIF*-scores rond de 1 liggen, is er geen sprake van multicollineariteit.

Uitbijters

Er wordt gecontroleerd of er sprake is van uitbijters, aangezien deze de resultaten van het model sterk kunnen beïnvloeden. Er wordt gebruik gemaakt van de *DFBETA* en de *Leverage* om te bepalen of er uitbijters in het model zitten.

Wanneer de *DFBETA* groter is dan $3/\sqrt{n}$, heeft een case veel invloed op een regressiecoëfficiënt en is er mogelijk een probleem. $3/\sqrt{1507}=0,077$. De *DFBETA*'s

van de onafhankelijke variabelen zijn allemaal kleiner dan 0,077 dus op deze manier zijn er geen mogelijke uitbijters te herkennen.

Voor de *leverage* gebruiken we de vuistregel $3p/n$. In dit onderzoek maakt dat $15/1507 = 0,00995$. Er zijn 17 cases die een grotere *leverage* hebben dan 0,01, deze cases worden verder onderzocht in bijlage 3. De resultaten van de analyses zonder deze mogelijke uitbijters worden in bijlage 2 gepresenteerd. Er is geen noemenswaardig verschil in resultaten dus de cases met een hoge *leverage* worden niet uit het onderzoek gehaald.

4.3 Hypothesetoetsing

In deze paragraaf worden de hypothesen van het onderzoek getoetst. De eerste hypothese betreft het hoofdeffect: *Naarmate men een lagere subjectieve statuspositie heeft, is men meer pro Zwarte Piet*. De tweede hypothese betreft het mediatie-effect: *Het negatieve effect van subjectieve sociale statuspositie op pro Zwarte Piet wordt gedeeltelijk verklaard door mondiale identiteit*.

In tabel 4 zijn de resultaten te zien van de hiërarchische logistische regressieanalyse. In het eerste model is alleen subjectieve status opgenomen. Hiervoor is gekozen omdat er uit bivariate statistieken is gebleken dat er een zeer sterke correlatie bestaat tussen de controlevariabele *opleidingsniveau* en de afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet*. Ik begin dus met een model waarbij alleen *subjectieve statuspositie* als onafhankelijke variabele is toegevoegd om te zien wat het effect van *subjectieve statuspositie* en de rol van *mondiale identiteit* is als er geen controlevariabelen zijn meegenomen. Pas in het laatste model worden de controlevariabelen meegenomen.

Voor de interpretatie van de logistische regressieanalyse zijn de *log-odds* omgerekend tot kansen. Voor deze berekeningen zijn er vaste waarden gekozen om de overige variabelen in het model constant te houden. De kansen zijn berekend voor gemiddelde opgeleide mannen, dat wil zeggen mannen die een MBO opleiding hebben genoten (*geslacht*= 0; *opleidingsniveau*= 4). Verder zijn *subjectieve statuspositie* en *mondiale identiteit* ook constant gehouden (*subjectieve statuspositie*= 7; *mondiale identiteit*= 2). De volledige berekeningen hiervan zijn weergegeven in bijlage 2.

In model 1 blijkt *subjectieve statuspositie* een significante voorspeller van *pro Zwarte Piet* ($b=-0,18$; $p<0,01$; $BHI=0,77-0,90$). De helling betekent dat de *log-odds* op *pro Zwarte Piet* zijn met 0,18 afnemen wanneer de *subjectieve statuspositie* één eenheid toeneemt. Om de grootte van dit effect te illustreren zijn de kansen berekend voor mensen met een relatief lage subjectieve statuspositie (5) en voor mensen met een bovengemiddelde subjectieve statuspositie (8). De kans op *pro Zwarte Piet* zijn voor een gemiddeld opgeleiden man met een lage gemiddelde subjectieve status is 65,48%; als hij een bovengemiddelde subjectieve status heeft daalt die kans naar 52,5%. Op basis van het bivariate model lijkt er dus steun te zijn voor de eerste hypothese maar dit model houdt nog geen rekening met de controlevariabelen. Er kan pas een conclusie getrokken worden over het hoofdeffect na het toevoegen van de controlevariabelen in model 5.

Om steun te vinden voor de mediatiethypothese moeten er aan verschillende voorwaarden worden voldaan. Naast de voorwaarde van een significant hoofdeffect moeten we ook een significant effect vinden van subjectieve status op mondiale identiteit, hiervoor wordt er gekeken naar model 2 en 3, deze zijn te zien in tabel 5. In model 2 wordt het effect van *subjectieve statuspositie* op *mondiale identiteit* geschat met behulp van een lineaire regressie. *Subjectieve statuspositie* heeft een positief effect op *mondiale identiteit* en dit effect is significant ($b=0,08$; $p<0,01$; $BHI=0,05-0,11$). In model 3 worden de controlevariabelen toegevoegd aan het lineaire regressiemodel. Het effect van *subjectieve statuspositie* op *mondiale identiteit* wordt hierdoor iets kleiner, maar blijft significant ($b=0,07$; $p<0,01$).

De derde voorwaarde voor een mediatiemodel is dat er een significant effect te vinden is tussen *mondiale identiteit* en *pro Zwarte Piet*. De vierde voorwaarde is dat hierbij ook een afname te vinden is in het effect van *subjectieve statuspositie* op *pro Zwarte Piet*. In model 4 (tabel 4) wordt *mondiale identiteit* toegevoegd aan het logistische regressiemodel met *subjectieve statuspositie* als predictor en *pro Zwarte Piet* als afhankelijke variabele. *Mondiale identiteit* blijkt een significant negatief effect te hebben op de *log-odds* van *pro Zwarte Piet* ($b=-0,55$; $p<0,01$). Het toevoegen van *mondiale identiteit* in Model 4 zorgt voor een kleine afname in het effect van *subjectieve statuspositie* op *pro Zwarte Piet* ($b=-0,15$; $p<0,01$; $BHI=0,79-0,93$), maar dit verschil is heel klein. Daarbij is er veel overlap tussen het BHI van *subjectieve*

statuspositie van model 1 en van model 4, wat betekent dat er geen significant verschil in effectgrootte is van *subjectieve statuspositie* wanneer *mondiale identiteit* wordt toegevoegd. Dit betekent dus ook dat de invloed van *subjectieve statuspositie* die in model 1 werd gevonden niet verklaard kan worden door *mondiale identiteit*.

Op basis van de analyses zonder controlevariabelen lijkt er steun te zijn voor de eerste hypothese over het hoofdeffect en lijkt er geen steun te zijn voor de tweede hypothese over het mediatie effect. Als echter de controlevariabelen *opleidingsniveau* en *geslacht* worden toegevoegd in model 5 (tabel 4) valt op dat het eerder significante effect van *subjectieve statuspositie* op *pro Zwarte Piet* zijn volledig verdwijnt ($b=-0,01$; $p=0,86$). Dit suggereert dat het verband tussen *subjectieve statuspositie* en *pro Zwarte Piet* volledig verklaard wordt door andere factoren, namelijk het opleidingsniveau en het geslacht van respondenten. Zodra we hiervoor controleren, blijkt *subjectieve statuspositie* geen significant effect te hebben op *pro Zwarte Piet* zijn. Dit maakt dat we de eerste hypothese kunnen verwerpen, er is namelijk geen steun gevonden voor een hoofdeffect tussen *subjectieve statuspositie* en *pro Zwarte Piet*.

Mondiale identiteit heeft in model 5 nog wel een significant effect op *pro Zwarte Piet* zijn ($b=-0,52$; $p<0,01$). Om dit te illustreren zijn kansen berekend voor scores van 2 en 3 op *mondiale identiteit*, gecontroleerd voor de overige variabelen in het model. Een score van 2 wijst op lage, en een score van 3 op matige mondiale betrokkenheid. Mensen met een *mondiale identiteit* van 2 hebben een kans van 68,78% hebben om *pro Zwarte Piet* te zijn. Bij een score van 3 daalt die kans naar 56,71%.

Voor de controlevariabelen geldt dat *opleidingsniveau* een significant negatief effect heeft op *pro Zwarte Piet* ($b=-0,53$; $p<0,01$). Dit suggereert dat mensen met een hogere opleiding minder waarschijnlijk *pro Zwarte Piet* zijn. Dit blijkt ook wanneer we kijken naar het verschil in de kans op *pro Zwarte Piet* zijn tussen respondenten met een mbo en een hbo-opleiding, gecontroleerd voor de overige variabelen in het model. Voor respondenten die een mbo-opleiding hebben, is de geschatte kans op *pro Zwarte Piet* zijn 68,78% en voor mensen met een hbo-opleiding is deze kans 55,72%. Het eerder gevonden significante verband tussen *subjectieve statuspositie*

en *pro Zwarte Piet* verdwijnt in model 5 volledig na controle voor *opleidingsniveau* en *geslacht* en het effect van *opleidingsniveau* blijft significant en sterk. Dit toont aan dat opleidingsniveau een dominantere rol speelt in het verklaren van iemands steun voor Zwarte Piet dan iemands subjectieve statuspositie

Geslacht heeft ook een significant effect op *pro Zwarte Piet* zijn ($b=-0,45; p<0,01$). Mannelijke respondenten hebben een geschatte kans van 68,78% op *pro Zwarte Piet* zijn en vrouwen hebben een geschatte kans van 57,44%.

Concluderend kunnen we op basis van de regressieanalyse geen steun vinden voor de eerste hypothese: het negatieve verband tussen *subjectieve statuspositie* en *pro Zwarte Piet* verdwijnt volledig zodra er gecontroleerd wordt voor *opleidingsniveau* en *geslacht*. Er is ook geen bewijs gevonden voor de tweede hypothese: het mediatie-effect van mondiale identiteit. Hoewel *mondiale identiteit* een sterke, significante negatieve voorspeller is van *pro Zwarte Piet*, verandert het effect van *subjectieve statuspositie* niet significant na toevoeging van *mondiale identiteit*. Er is dus geen sprake van een mediatie via *mondiale identiteit*. *Mondiale identiteit* blijkt daarentegen wél een significante voorspeller van *pro Zwarte Piet* zijn, ook nadat is gecontroleerd voor *opleidingsniveau* en *geslacht*. Dit suggereert dat mensen met een sterkere mondiale identiteit minder geneigd zijn *pro Zwarte Piet* te zijn, ongeacht hun subjectieve statuspositie.

Tabel 4: Resultaten van de hiërarchische logistische regressieanalyse met afhankelijke variabele pro Zwarte Piet (N=1507)

	Model 1			Model 4			Model 5			VIF
	b(SE)	Odds-Ratio	BHI 95%	b(SE)	Odds-Ratio	BHI 95%	b(SE)	Odds-Ratio	BHI 95%	
Constante	1,54 (0,26)**	4,65		2,63 (0,31)**	13,81		4,14 (0,35)**	62,49		
Subjectieve status	-0,18 (0,04)**	0,83	0,77-0,90	-0,15 (0,04)**	0,86	0,79-0,93	-0,01 (0,05)	0,99	0,91-1,08	1,12
Mondiale Identiteit				-0,54 (0,07)**	0,58	0,51-0,67	-0,52 (0,07)**	0,60	0,52-0,69	1,04
Opleidings-Niveau							-0,56 (0,05)**	0,57	0,52-0,63	1,11
Geslacht (vrouw)							-0,49 (0,12)**	0,61	0,48-0,78	1,02
Deviance (-2LL)	2017,60			1953,00			1771,39			
X ² LR-toets	21,81**	(df=1)		65,60**	(df=1)		180,61**	(df=2)		
X ² Hosmer-Lemeshow	0,72	(df=3)		7,57	(df=7)		10,56	(df=8)		

*significant met $p < 0,05$

**significant met $p < 0,01$

Tabel 5: Resultaten van de lineaire regressieanalyse met afhankelijke variabele Mondiale identiteit (N=1507)

	Model 2	Model 3
	<i>b</i> (SE)	<i>b</i> (SE)
Constante	1,88(0,10)**	1,69(0,11)**
Subjectieve Statuspositie	0,08 (0,02)**	0,07(0,01)**
Opleidingsniveau		0,04(0,02)
Geslacht		0,22(0,04)**
<i>R</i> ² Adjusted	0,016	0,034
<i>F</i> -toets	25,12**	18,50**

*significant met $p < 0,05$

**significant met $p < 0,01$

5. Conclusie en discussie

In dit onderzoek is geprobeerd antwoord te krijgen op de vraag: *Zijn mensen met een lage subjectieve statuspositie meer pro Zwarte Piet? Wordt dit effect verklaard door mondiale identiteit?*

Aan de hand van eigen argumentatie ondersteund door literatuuronderzoek werd verwacht dat een lage subjectieve statuspositie zou leiden tot meer steun voor Zwarte Piet en dat dit effect gedeeltelijk verklaard zou worden door de rol van mondiale identiteit.

De resultaten van dit onderzoek hebben echter geen bewijs kunnen vinden voor een verband tussen subjectieve statuspositie en pro Zwarte Piet zijn. Hoewel er in de bivariate statistieken een significant negatief verband werd gevonden tussen subjectieve statuspositie en pro Zwarte Piet, verdwijnt dit effect volledig zodra er wordt gecontroleerd voor opleidingsniveau en geslacht. Dit wijst erop dat het effect van subjectieve statuspositie op steun voor Zwarte Piet is toe te schrijven aan deze controlevariabelen.

Verder is er ook geen bewijs gevonden voor het mediërende effect van *mondiale identiteit*. Hoewel mensen met een hogere subjectieve statuspositie over het algemeen een sterkere mondiale identiteit ervaren, lijkt deze verbondenheid niet te verklaren of iemand wel of niet pro Zwarte Piet is. Sterker nog, het verband tussen subjectieve statuspositie en pro Zwarte Piet verdwijnt volledig zodra er rekening wordt gehouden met opleidingsniveau en geslacht.

Hoewel er in dit onderzoek dus geen bewijs is gevonden voor het hoofdeffect en het mediatie effect, zijn er toch interessante bevindingen voortgevloeid uit de resultaten. Zo blijkt uit de resultaten dat mensen met een hogere subjectieve statuspositie een sterkere mondiale identiteit hebben. Daarnaast laat het onderzoek zien dat mensen met een sterkere mondiale identiteit minder vaak pro Zwarte Piet zijn. Dit toont aan dat mondiale identiteit een belangrijke rol speelt in hoe mensen naar Zwarte Piet kijken, ongeacht hun subjectieve statuspositie.

Daarnaast kunnen we uit het onderzoek concluderen dat er een schijnverband is tussen *subjectieve statuspositie* en *pro Zwarte Piet* zijn. Dit verband wordt in

werkelijkheid veroorzaakt door *opleidingsniveau*. Aangezien opleidingsniveau gezien kan worden als een van de indicatoren voor objectieve statuspositie (Melli & Scherer, 2024), ligt het voor de hand dat opleidingsniveau door individuen wordt overwogen bij het bepalen van hun subjectieve statuspositie. Een interessante bevinding van dit onderzoek is dat opleidingsniveau een dominantere rol lijkt te hebben in het verklaren van iemands steun voor Zwarte Piet dan iemands subjectieve statuspositie. Dit suggereert dat het mechanisme dat achter pro Zwarte Piet zijn zit, anders werkt dan wat we hebben beargumenteerd in de theorieparagraaf. Vanuit eerdere literatuur is beargumenteerd dat mensen sneller geneigd zijn om pro Zwarte Piet te zijn omdat ze het gevoel hebben een gemarginaliseerde positie aan te nemen in de samenleving. Het verwachte mechanisme hield verband met een gebrek aan maatschappelijke erkenning en het gevoel dat mensen hun bijdrage in de maatschappij structureel werd ondergewaardeerd (Steiner et al., 2022). De resultaten suggereren echter dat het mechanisme niet zozeer verband houdt met dit gevoel van marginalisatie, maar meer met de ontwikkeling van cognitieve vaardigheden die men leert in het onderwijs. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat hoger opgeleiden meer cognitieve vaardigheden hebben ontwikkeld dan mensen die een lagere opleiding hebben genoten. Dit kan invloed hebben op de manier waarop iemand eigen tradities kan evalueren of de manier waarop iemand andermans perspectief kan begrijpen (Sherkat, 2021). Deze cognitieve vaardigheden kunnen dus een belangrijke rol spelen in iemands houding ten opzichte van Zwarte Piet.

De resultaten van het onderzoek zijn onverwacht. Dit kan komen door de beperkingen van het onderzoek. Ten eerste kunnen er beperkingen zitten aan de theorie waarop de hypothesen zijn gebaseerd. Zo is het mogelijk dat subjectieve statuspositie in de praktijk geen directe invloed uitoefent op het steunen van Zwarte Piet. Hoewel eerdere literatuur laat zien dat mensen met een lagere subjectieve statuspositie zich achtergesteld en gemarginaliseerd voelen en daardoor gevoeliger zijn voor populistische of nativistische opvattingen (Gidron & Hall, 2017; Steiner et al., 2022), kan het zijn dat dit weinig invloed heeft op pro Zwarte Piet zijn. Het pleiten voor het behoud van Zwarte Piet wordt in dit onderzoek beschouwd als een uiting van populistische en nativistische opvattingen, maar het is maar één specifiek voorbeeld van de uitingen die onder populistische en nativistische opvattingen vallen.

Het hebben van een lage subjectieve statuspositie kan bijvoorbeeld wel leiden tot een sterkere aantrekkingen tot dergelijke opvattingen (Gidron & Hall, 2017; Steiner et al., 2022), maar dit hoeft zich niet per definitie te uiten in steun voor Zwarte Piet.

Daarnaast kan de afwezigheid van significante resultaten ook het gevolg zijn van methodologisch-statistische beperkingen. Allereerst zijn de latente variabelen *subjectieve statuspositie* en *mondiale identiteit* in dit onderzoek allemaal gemeten door één item in plaats van meerdere items. Het gebruik van enkelvoudige items kan de betrouwbaarheid beperken. Andere beperkingen van dit onderzoek hebben betrekking tot de validiteit van de variabelen. *Subjectieve statuspositie* wordt gemeten aan de hand van één item waarbij respondenten zichzelf op een schaal van 0 tot 10 plaatsen ten opzichte van anderen in de maatschappij. Dit komt overeen met de definitie die in de theorie gehanteerd wordt, namelijk de positie in de maatschappij die mensen zichzelf toekennen, ten opzichte van anderen. Toch meet dit item een belangrijk aspect van subjectieve statuspositie niet, namelijk het gevoel gemarginaliseerd te worden. Dit maakt dat het gebruikte item geen valide meetinstrument is, wat invloed kan hebben op de resultaten van het onderzoek. Een beter meetinstrument zou een meting kunnen geven van het bredere concept subjectieve statuspositie en zou hierbij rekening kunnen houden met het gevoel van marginalisatie en het gebrek aan sociale erkenning. In dat geval hadden de resultaten waarschijnlijk een genuanceerder beeld gegeven van iemands daadwerkelijke subjectieve statuspositie en hadden de resultaten van de regressieanalyse wellicht wel een invloed kunnen vinden van subjectieve status op pro Zwarte Piet.

Ook bij *mondiale identiteit* kunnen er vragentekens gezet worden bij de inhoudsvaliditeit van het gebruikte item. In de literatuur wordt het concept mondiale identiteit gemeten aan de hand van een schaalconstructie waarbij verschillende dimensies van mondiale identiteit gemeten worden, zoals in hoeverre iemand gelijkenis ervaart met mensen wereldwijd of hoe vaak iemand 'wij' gebruikt om te refereren naar de mondiale gemeenschap (McFarland, 2012). Door slechts één item te gebruiken, wordt het concept mondiale identiteit wellicht niet volledig gemeten. In dit onderzoek wordt slechts één dimensie van mondiale identiteit gemeten, namelijk betrokkenheid bij mensen over de hele wereld. Dit maakt dat dit onderzoek een

minder brede definitie aanhoudt van mondiale identiteit dan gebruikt wordt in de literatuur. Als er een beter meetinstrument gebruikt zou zijn dan zou het effect van mondiale identiteit beter gemeten kunnen worden. Voor toekomstig onderzoek zou het daarom beter zijn om gebruik te maken van een schaalvariabele bestaand uit meerder items om het volledige concept mondiale identiteit beter te kunnen meten.

Verder is de afhankelijke variabele *pro Zwarte Piet* gebaseerd op één item met vijf antwoordopties over de gewenste omgang met Zwarte Piet. Deze nominale variabele is teruggebracht tot een binaire variabele met de categorieën *tegen* en *voor*. Dit heeft geleid tot verlies van nuance. Respondenten die bijvoorbeeld aangaven dat Zwarte Piet mocht blijven zolang de meerderheid dat goed vindt, zijn in dezelfde categorie geplaatst als respondenten die vinden dat Zwarte Piet hetzelfde moet blijven vanwege traditie. Beide groepen vallen nu onder dezelfde categorie van de binaire variabele *pro Zwarte Piet*, terwijl de motieven onderling kunnen verschillen.

Eerder onderzoek toont aan dat mensen met een lagere subjectieve status meer waarde hechten aan nationale tradities en daardoor eerder zullen pleiten voor het behoud van Zwarte Piet (Steiner et al, 2022). Het is mogelijk dat er een wel een effect van subjectieve statuspositie op *pro Zwarte Piet* gevonden zou worden als er alleen werd gekeken naar de groep die aangaf dat Zwarte Piet hetzelfde moest blijven omwille van traditiebehoud.

De grote non-response op de vraag over de gewenste omgang met Zwarte Piet kan ook van invloed geweest zijn op de resultaten. Respondenten met het antwoord *geen mening* zijn uitgesloten van de analyse (n=70). Hoewel dit methodologisch onderbouwd is, betekent dit dat de mensen die zich niet uit willen uitspreken, niet meegenomen zijn in de analyse terwijl deze groep wellicht wel relevante inzichten zou kunnen bieden. Mogelijk hebben deze respondenten geen antwoord willen geven omdat ze zelf worstelen met het vraagstuk. Het kan zijn dat deze respondenten bang zijn om tegen de sociale norm van hun omgeving in te gaan en er daarom voor kiezen om zich neutraal op te stellen. Of mogelijk is juist de groep met een lage subjectieve status minder geneigd om hun mening te delen over sociale kwesties. Dit kan ontstaan doordat deze mensen zich niet vertegenwoordigd voelen in het debat en het idee hebben dat hun mening toch weinig uitmaakt.

De bevindingen van dit onderzoek zijn relevant voor het maatschappelijke debat, omdat ze laten zien dat steun voor Zwarte Piet niet zozeer voortkomt uit gevoelens van sociale marginalisatie, maar meer samenhangt met andere factoren, zoals mondiale identiteit en opleidingsniveau.

Dit onderzoek laat zien dat iemands opleidingsniveau een grotere invloed heeft op het steunen van Zwarte Piet dan hun subjectieve statuspositie. Dit biedt aanleiding om in vervolgonderzoek te kijken naar de specifieke mechanismen die ten grondslag liggen aan het verband tussen opleidingsniveau en pro Zwarte Piet zijn. Een mogelijke verklaring is dat mensen met een hogere opleiding vaak meer cognitieve vaardigheden ontwikkelen, zoals kritisch denken en empathie, waardoor ze beter in staat zijn om maatschappelijke kwesties, zoals de Zwarte Piet-discussie kritisch te evalueren (Sherkat, 2021). Door de onderliggende mechanismen verder te onderzoeken, kan beter worden begrepen waarom mensen met verschillende opleidingsniveaus een andere houding aannemen tegenover Zwarte Piet.

Door aan te tonen dat mondiale identiteit een significante voorspeller is van de houding tegenover Zwarte Piet, biedt dit onderzoek nieuwe inzichten voor beleidsmakers en onderzoekers. Het onderstreept het belang om in vervolgonderzoek te verkennen welke achterliggende mechanismen het verband kunnen verklaren tussen mondiale identiteit en steun voor Zwarte Piet. Daarbij kan onderzocht worden of mondiale identiteit vooral bepaalt in hoeverre een individu zich vasthoudt aan nationale tradities in het algemeen, of dat het juist samenhangt met specifieke gevoeligheid voor de racistische kritiek op Zwarte Piet. Dit kan bijdragen aan een beter begrip van de manier waarop mondiale identiteit maatschappelijke discussies, zoals het Pietendebat, beïnvloedt.

Literatuurlijst

- Elshout, S. (2022). *Achtergrondvariabelen LISS Panel*. Vragenlijst afgenomen in het LISS panel. Centerdata, Tilburg. URL: Toegang nodig tot database LISS Archive.
- Gaertner, S. L., & Dovidio, J. F. (2000). Reducing intergroup bias: The Common Ingroup Identity Model. *Psychology Press*.
<https://doi.org/10.1080/14792779343000004>
- Gidron, N., & Hall, P. A. (2017). The politics of social status: economic and cultural roots of the populist right. *British Journal Of Sociology*, 68(S1).
<https://doi.org/10.1111/1468-4446.12319>
- Guia, A. (2016). The concept of nativism and anti-immigrant sentiments in Europe. *EUI Working Paper*. <https://cadmus.eui.eu/handle/1814/43429>
- Hilhorst, S., & Hermes, J. (2015). 'We have given up so much': Passion and denial in the Dutch Zwarte Piet (Black Pete) controversy. *European Journal Of Cultural Studies*, 19(3), 218–233.f
- Hogg, M. A. (2016). Social Identity Theory. In *Understanding Peace and Conflict Through Social Identity Theory*.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-29869-6_1
- Initiatiefvoorstel-Bosma en M. de Graaf Zwarte Piet-wet (34.078). (2014). *Eerste Kamer der Staten Generaal*.
https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/34078_initiatiefvoorstel_bosma_en
- Kešić, J., & Duyvendak, J. W. (2019). The nation under threat: secularist, racial and populist nativism in the Netherlands. *Patterns Of Prejudice*, 53(5), 441–463.
<https://doi.org/10.1080/0031322x.2019.1656886>
- Kieruj, N. (2024). *International solidarity*. Vragenlijst afgenomen in het LISS panel. Centerdata, Tilburg. URL: Toegang nodig tot database LISS Archive ‘
- Lantos, N. A., Engyel, M., Hadarics, M., Nyúl, B., Csaba, S., & Kende, A. (2022). Identification With All Humanity Predicts Prosocial and Political Action Intentions During COVID-19. *Frontiers in Political Science*, 4.
<https://doi.org/10.3389/fpos.2022.855148>
- LISS Panel (2025). Centerdata, Tilburg University.<https://www.lissdata.nl/>
- McFarland, S., Hackett, J., Hamer, K., Katzarska-Miller, I., Malsch, A., Reese, G. and Reysen, S. (2019), Global Human Identification and Citizenship: A Review of Psychological Studies. *Political Psychology*, 40: 141-171.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/pops.12572>
- McFarland, S., Webb, M., & Brown, D. (2012). All humanity is my ingroup: A measure and studies of identification with all humanity. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 103(5), 830–853.
<https://doi.org/10.1037/a0028724>
- Melli, G., & Scherer, S. (2024). Populist Attitudes, Subjective Social Status, and Resentment in Italy. *Social Indicators Research*, 173(3), 589–606.
<https://doi.org/10.1007/s11205-024-03346-3>

- Mudde, C. (2007). Populist radical right parties in Europe. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511492037>
- Rodenberg, J., & Wagenaar, P. (2016). Essentializing 'Black Pete': competing narratives surrounding the Sinterklaas tradition in the Netherlands. *International Journal Of Heritage Studies*, 22(9), 716–728. <https://doi.org/10.1080/13527258.2016.1193039>
- Rooduijn, M. (2015). The Rise of the Populist Radical Right in Western Europe. *European View*, 14(1), 3–11. <https://doi.org/10.1007/s12290-015-0347-5>
- Sherkat, D. E. (2020). Cognitive Sophistication, Religion, and the Trump Vote. *Social Science Quarterly*, 102(1), 179–197. <https://doi.org/10.1111/ssqu.12906>
- Smith, C. T., Shepperd, J. A., Miller, W. A., & Graber, J. A. (2015). Perspective Taking explains gender differences in late adolescents' attitudes toward disadvantaged groups. *Journal Of Youth And Adolescence*, 45(7), 1283–1293. <https://doi.org/10.1007/s10964-015-0376-z>
- Steiner, N. D., Schimpf, C. H., & Wuttke, A. (2022). Left Behind and United by Populism? Populism's Multiple Roots in Feelings of Lacking Societal Recognition. *Politische Vierteljahresschrift*, 64(1), 107–132. <https://doi.org/10.1007/s11615-022-00416-4>

Bijlage 1

*Er is gefilterd op huishoudshoofden, herkomst en op ontvangst vragenlijst. Hierdoor worden enkel huishoudshoofden van Nederlandse of westerse afkomst (1e en 2e generatie) die de vragenlijst hebben ontvangen meegenomen in het onderzoek.

USE ALL.

```
COMPUTE filter_$=(positie = 1 & (herkomstgroep = 0 |  
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201) &  
aab22a_m > 0).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'positie = 1 & herkomstgroep = 0 |  
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = '+  
'= 201 & aab22a_m > 0 (FILTER)'.  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
FORMATS filter_$ (f1.0).  
FILTER BY filter_$.
```

```
EXECUTE.
```

*Subjectieve status.

*Er is een frequentietabel en histogram gemaakt van de

oorspronkelijke variabele die gebruikt is om subjectieve statuspositie te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=aab22a312
```

```
/NTILES=4
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
```

```
/HISTOGRAM
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

```
[DataSet1] C:\Users\sarah\AppData\Local\Temp\ca9c5102-ece9-  
4dd4-a675-0c97fbfd1cfe_Vraagstellingen Mondiale Identiteit -  
toelichting bij de LISS-data.zip.cfe\MERGE  
backgroundjan2022__aab22a_EN_1.0__ox17a_EN_1.0p__oz18a_EN_1.0p  
__vm20a_EN_1.0p.sav
```

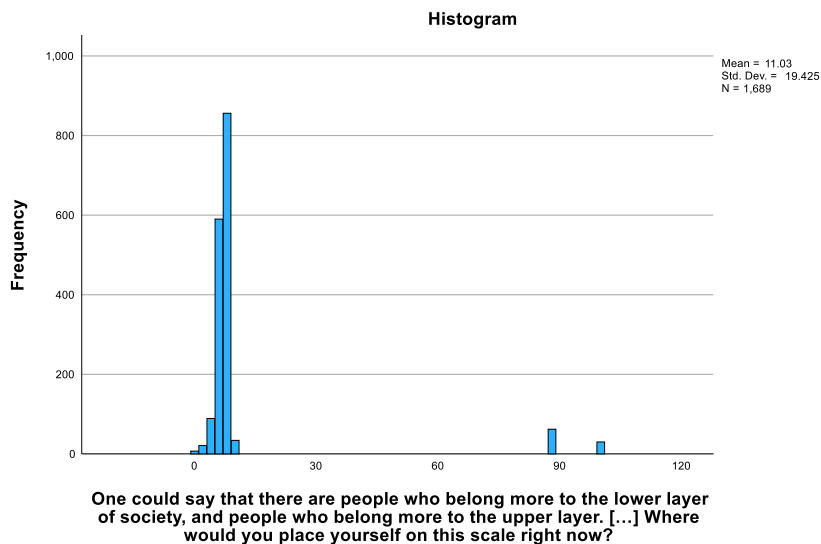

Statistics

aab22a312 One could say that there are people who belong more to the lower layer of society, and people who belong more to the upper layer. [...] Where would you place yourself on this scale right now?

N	Valid	1689
	Missing	28
Mean		11.03
Std. Deviation		19.425
Minimum		0
Maximum		99
Percentiles	25	6.00
	50	7.00
	75	7.00

aab22a312 One could say that there are people who belong more to the lower layer of society, and people who belong more to the upper layer. [...] Where would you place yourself on this scale right now?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 0 lower layer of society	7	.4	.4	.4
	1 1	8	.5	.5	.9
	2 2	13	.8	.8	1.7
	3 3	26	1.5	1.5	3.2
	4 4	63	3.7	3.7	6.9
	5 5	248	14.4	14.7	21.6
	6 6	342	19.9	20.2	41.9
	7 7	611	35.6	36.2	78.0
	8 8	245	14.3	14.5	92.5
	9 9	25	1.5	1.5	94.0
	10 10 upper layer of society	9	.5	.5	94.6
	88 don't know	62	3.6	3.7	98.2
	99 don't want to say	30	1.7	1.8	100.0
	Total	1689	98.4	100.0	
Missing	System	28	1.6		
Total		1717	100.0		

*De waarden 99 en 88 van subjectieve status zijn gehercodeerd tot system missings, verder zijn er geen bewerkingen gedaan op de variabele subjectieve statuspositie.

```
RECODE aab22a312 (99=SYSMIS) (88=SYSMIS) (0=0) (1=1) (2=2)
(3=3) (4=4) (5=5) (6=6) (7=7) (8=8)
(9=9) (10=10) INTO SubjectieveStatus.
VARIABLE LABELS SubjectieveStatus 'SubStatus'.
EXECUTE.
```

*Er is een frequentietabel en histogram gemaakt van de bewerkte variabele die uiteindelijk gebruikt is om subjectieve statuspositie te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=SubjectieveStatus
/NTILES=4
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
/HISTOGRAM
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

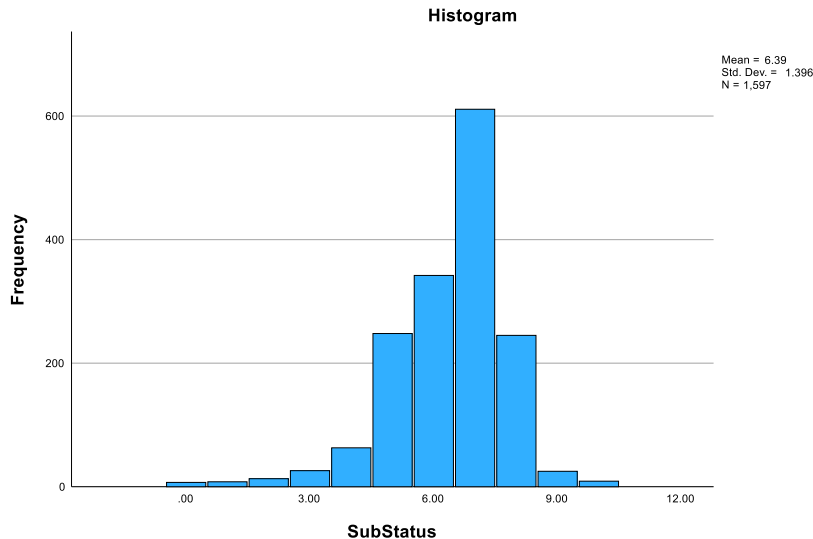
SubjectieveStatus SubStatus

N	Valid	1597
	Missing	120
Mean		6.3920
Std. Deviation		1.39562
Minimum		.00

Maximum	10.00
Percentiles 25	6.0000
50	7.0000
75	7.0000

SubjectieveStatus SubStatus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	7	.4	.4	.4
	1.00	8	.5	.5	.9
	2.00	13	.8	.8	1.8
	3.00	26	1.5	1.6	3.4
	4.00	63	3.7	3.9	7.3
	5.00	248	14.4	15.5	22.9
	6.00	342	19.9	21.4	44.3
	7.00	611	35.6	38.3	82.5
	8.00	245	14.3	15.3	97.9
	9.00	25	1.5	1.6	99.4
	10.00	9	.5	.6	100.0
	Total	1597	93.0	100.0	
Missing	System	120	7.0		
Total		1717	100.0		

*Mondiale identiteit.

*Er is een frequentietabel en histogram gemaakt van de oorspronkelijke variabele die gebruikt is om mondiale identiteit te meten.

```

FREQUENCIES VARIABLES=aab22a155
  /NTILES=4
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
  /HISTOGRAM
  /ORDER=ANALYSIS.

```

Frequencies

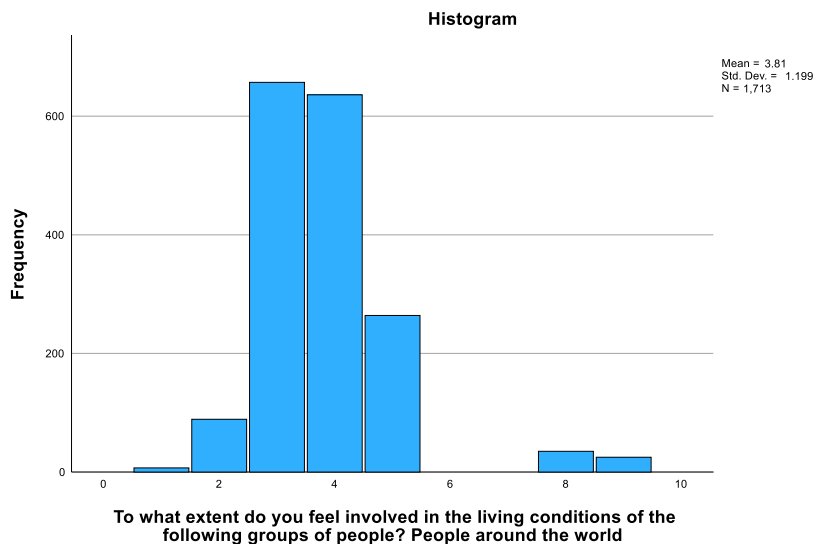
Statistics

aab22a155 To what extent do you feel involved in the living conditions of the following groups of people? People around the world

N	Valid	1713
	Missing	4
Mean		3.81
Std. Deviation		1.199
Minimum		1
Maximum		9
Percentiles	25	3.00
	50	4.00
	75	4.00

aab22a155 To what extent do you feel involved in the living conditions of the following groups of people? People around the world

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 Very strongly	7	.4	.4	.4
	2 Strongly	89	5.2	5.2	5.6
	3 To some degree	657	38.3	38.4	44.0
	4 Not very strongly	636	37.0	37.1	81.1
	5 Not at all	264	15.4	15.4	96.5
	8 don't know	35	2.0	2.0	98.5
	9 no answer	25	1.5	1.5	100.0
	Total	1713	99.8	100.0	
Missing	System	4	.2		
Total		1717	100.0		

*De variabele voor mondiale identiteit is gespiegeld zodat een hogere score op de variabele en sterkere mondiale identiteit betekent, hierbij zijn de waarden 8 en 9 gehercodeerd tot system missings.

```
RECODE aab22a155 (1=5) (2=4) (3=3) (4=2) (5=1) (8=SYSMIS)
(9=SYSMIS) INTO MondialeIdentiteit.
VARIABLE LABELS MondialeIdentiteit 'MonIdent'.
EXECUTE.
```

*Er is een frequentietabel en histogram gemaakt van de bewerkte variabele die uiteindelijk gebruikt is om mondiale identiteit te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=MondialeIdentiteit
/NTILES=4
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
/HISTOGRAM
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

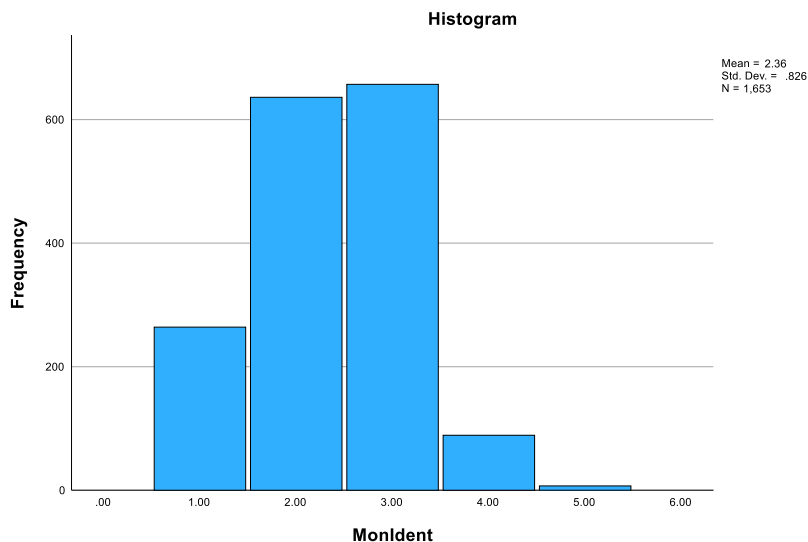
MondialeIdentiteit MonIdent

N	Valid	1653
	Missing	64
Mean		2.3581
Std. Deviation		.82632
Minimum		1.00

Maximum	5.00
Percentiles 25	2.0000
50	2.0000
75	3.0000

Mondialeldentiteit Monldent

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	264	15.4	16.0	16.0
	2.00	636	37.0	38.5	54.4
	3.00	657	38.3	39.7	94.2
	4.00	89	5.2	5.4	99.6
	5.00	7	.4	.4	100.0
	Total	1653	96.3	100.0	
Missing	System	64	3.7		
Total		1717	100.0		

*Pro Zwarte Piet.

*Er is een frequentietabel en staafdiagram gemaakt van de oorspronkelijke variabele om iemand houding jegens Zwarte Piet te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=aab22a359
  /NTILES=4
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
  /BARCHART FREQ
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

aab22a359 How do you think we should deal with Zwarte Piet? Which of the following opinions most closely matches your opinion?

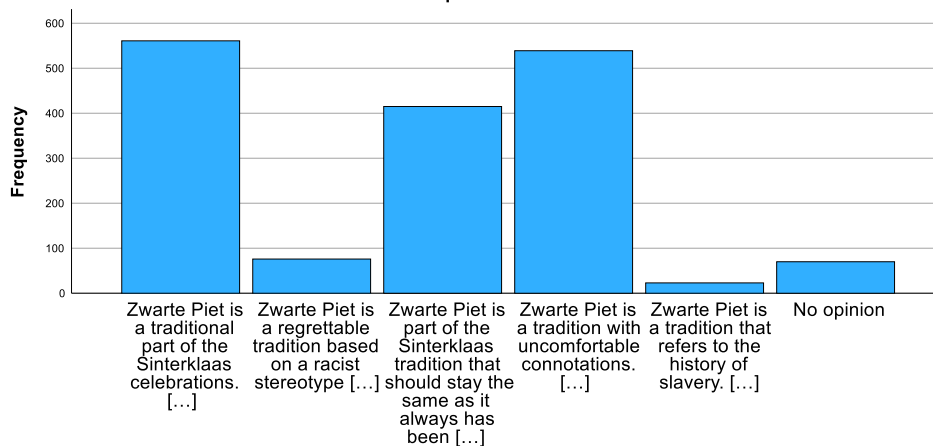
N	Valid	1684
	Missing	33
Mean		418.15
Std. Deviation		1995.862
Minimum		1
Maximum		9999
Percentiles	25	1.00
	50	3.00
	75	4.00

aab22a359 How do you think we should deal with Zwarte Piet?
Which of the following opinions most closely matches your opinion?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 Zwarte Piet is a traditional part of the Sinterklaas celebrations. [...]	561	32.7	33.3	33.3
	2 Zwarte Piet is a regrettable tradition based on a racist stereotype [...]	76	4.4	4.5	37.8
	3 Zwarte Piet is part of the Sinterklaas tradition that should stay the same as it always has been [...]	415	24.2	24.6	62.5
	4 Zwarte Piet is a tradition with uncomfortable connotations. [...]	539	31.4	32.0	94.5
	5 Zwarte Piet is a tradition that refers to the history of slavery. [...]	23	1.3	1.4	95.8
	9999 No opinion	70	4.1	4.2	100.0
	Total	1684	98.1	100.0	

Missing System	33	1.9		
Total	1717	100.0		

How do you think we should deal with Zwarte Piet? Which of the following opinions most closely matches your opinion?

How do you think we should deal with Zwarte Piet? Which of the following opinions most closely matches your opinion?

*Er is een dummyvariabele gemaakt waarbij iemands houding jegens Zwarte Piet gehercodeerd is naar 1=pro Zwarte Piet en 0= tegen Zwarte Piet, respondenten die 9999 (geen mening) hebben geantwoord zijn gehercodeerd tot system missings.
RECODE aab22a359 (1=1) (2=0) (3=1) (4=0) (5=0) (9999=SYSMIS)
INTO ZWPdummy.
VARIABLE LABELS ZWPdummy 'ZPdummy'.
EXECUTE.

*Er is een frequentietabel en staafdiagram gemaakt van de dummyvariabele die uiteindelijk gebruikt is om pro Zwarte Piet zijn te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=ZWPdummy
  /NTILES=4
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
  /BARCHART FREQ
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

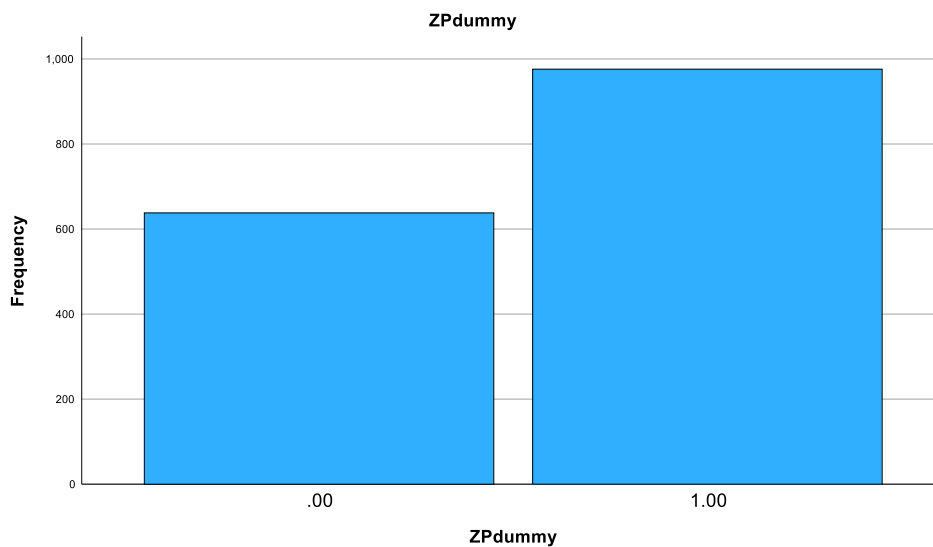
Statistics

ZWPdummy ZPdummy

N	Valid	1614
	Missing	103
Mean		.6047
Std. Deviation		.48906
Minimum		.00
Maximum		1.00
Percentiles	25	.0000
	50	1.0000
	75	1.0000

ZWPdummy ZPdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	638	37.2	39.5	39.5
	1.00	976	56.8	60.5	100.0
	Total	1614	94.0	100.0	
Missing	System	103	6.0		
Total		1717	100.0		

*Controlevariabelen opleidingsniveau en geslacht.
 *De variabele geslacht is gehercodeerd van man=1 en vrouw =2 naar man=0 en vrouw=1.
 RECODE geslacht (1=0) (2=1) INTO geslachtdummy.
 VARIABLE LABELS geslachtdummy 'geslachtdummy'.
 EXECUTE.
 *Er is een frequentietabel en staafdiagram gemaakt van de dummyvariabele die gemaakt is voor geslacht.
 FREQUENCIES VARIABLES=geslachtdummy

```
/NTILES=4
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
/BARCHART FREQ
/ORDER=ANALYSIS.
```

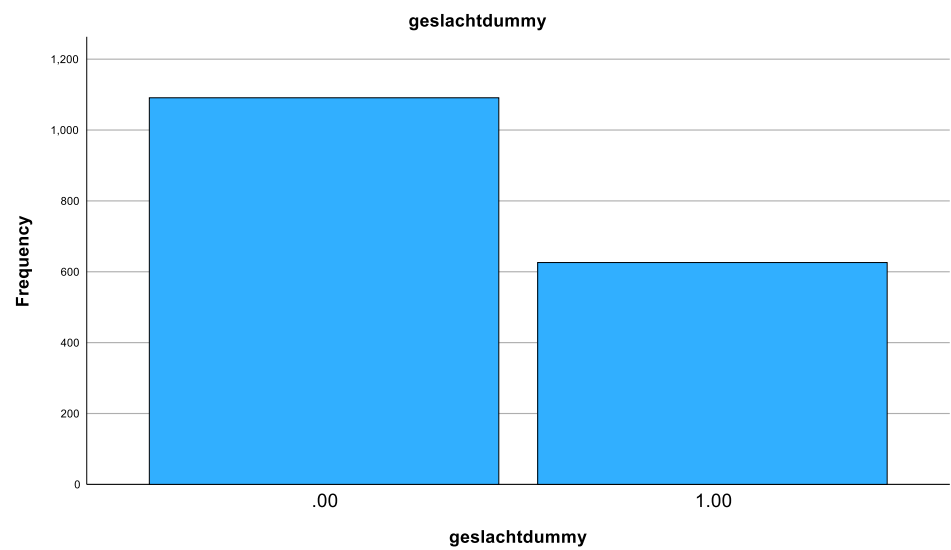
Frequencies

Statistics

geslachtdummy		
geslachtdummy		
N	Valid	1717
	Missing	0
Mean		.3646
Std. Deviation		.48146
Minimum		.00
Maximum		1.00
Percentiles	25	.0000
	50	.0000
	75	1.0000

geslachtdummy geslachtdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	1091	63.5	63.5	63.5
	1.00	626	36.5	36.5	100.0
	Total	1717	100.0	100.0	

*Er is geen bewerking gedaan op de variabele opleidingsniveau.
 *Er is een frequentietabel en staafdiagram gemaakt van de variabele die gebruikt is om opleidingsniveau te meten.

```
FREQUENCIES VARIABLES=oplcats
  /NTILES=4
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
  /BARCHART FREQ
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

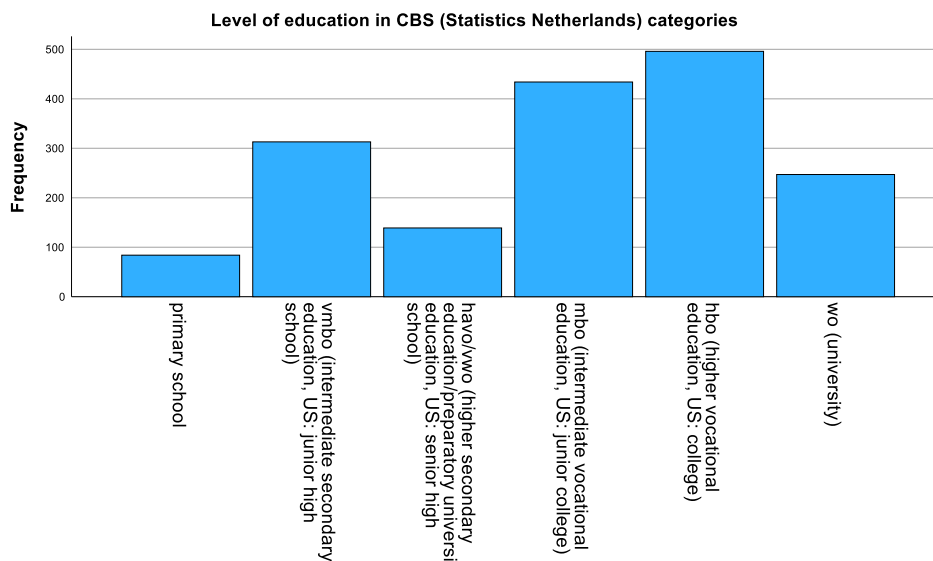
oplcats Level of education in
 CBS (Statistics Netherlands)
 categories

N	Valid	1713
	Missing	4
Mean		3.98
Std. Deviation		1.456
Minimum		1
Maximum		6
Percentiles	25	3.00
	50	4.00
	75	5.00

oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 primary school	84	4.9	4.9	4.9
	2 vmbo (intermediate secondary education, US: junior high school)	313	18.2	18.3	23.2
	3 havo/vwo (higher secondary education/preparatory university education, US: senior high school)	139	8.1	8.1	31.3
	4 mbo (intermediate vocational education, US: junior college)	434	25.3	25.3	56.6
	5 hbo (higher vocational education, US: college)	496	28.9	29.0	85.6
	6 wo (university)	247	14.4	14.4	100.0

Total	1713	99.8	100.0
Missing System	4	.2	
Total	1717	100.0	

*In dit onderzoek wordt er uiteindelijk een analyse gedaan met de statistieken zonder missende waarden. Dit heeft gevolgen gehad voor de verdelingen van de descriptieve statistieken.

*Missende waarden worden gefilterd uit de dataset. Hiervoor hebben we de residuen nodig die we kunnen opslaan door het uitvoeren van een Logistische regressie.

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES ZWPdummy
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  geslachtdummy oplcat
  /SAVE=RESID
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).
```

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	1507	87.8
	Missing Cases	210	12.2
	Total	1717	100.0

Unselected Cases	0	.0
Total	1717	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

			Predicted		Percentage Correct
Observed			ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	
Step 0	ZWPdummy	.00	0	617	.0
	ZPdummy	1.00	0	890	100.0
	Overall Percentage				59.1

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	.366	.052	48.906	1	<.001	1.442

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	SubStatus	21.193	1	<.001
		MonIdent	71.919	1	<.001
		geslachtdummy	16.597	1	<.001
		Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	178.493	1	<.001
		Overall Statistics	245.332	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	268.026	4	<.001
	Block	268.026	4	<.001
	Model	268.026	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1771.390 ^a	.163	.220

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	
Step 1	Observed ZWPdummy .00	347	270	56.2
	ZPdummy 1.00	193	697	78.3
	Overall Percentage			69.3

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	SubStatus	-.008	.045	.031	1	.860	.992
	MonIdent	-.516	.073	49.738	1	<.001	.597
	geslachtdummy	-.491	.122	16.332	1	<.001	.612
	Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	-.557	.046	143.438	1	<.001	.573
	Constant	4.135	.354	136.810	1	<.001	62.485

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus, MonIdent, geslachtdummy, Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories.

*Observatie variabele maken om aan te geven welke cases op ten minste één van de variabelen uit het model een missende waarde hebben.

```
RECODE RES_1 (SYSMIS=0) (ELSE=1) INTO Observation.
```

```
VARIABLE LABELS Observation 'obs'.
```

```
EXECUTE.
```

*Filtercommando wordt opnieuw gebruikt inclusief de nieuwe observatiefilter zodat de missende waarden uit de dataset worden gefilterd.

```
USE ALL.
```

```
COMPUTE filter_$ = (positie = 1 & (herkomstgroep = 0 |
```

```

herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201) & aab22a_m > 0 &
Observation = 1).
VARIABLE LABELS filter_$ 'positie = 1 & herkomstgroep = 0 |
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep '+
' = 201 & aab22a_m > 0 & Observation = 1 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS filter_$ (f1.0).
FILTER BY filter_$.
EXECUTE.

```

*Frequentietabel van alle gebruikte variabelen waarbij alle cases verwijderd zijn die op één van de variabelen uit het uiteindelijke model een missende waarde hebben.

```

FREQUENCIES VARIABLES=SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
ZWPdummy geslachtdummy oplcat
/NTILES=4
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN
/ORDER=ANALYSIS.

```

Frequencies

		Statistics				
		SubjectieveSta tus SubStatus	MondialeIdentit eit MonIdent	ZWPdummy ZPdummy	geslachtdumm y geslachtdumm y	oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories
N	Valid	1507	1507	1507	1507	1507
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		6.3981	2.3623	.5906	.3484	4.02
Std. Deviation		1.39271	.82466	.49189	.47661	1.442
Minimum		.00	1.00	.00	.00	1
Maximum		10.00	5.00	1.00	1.00	6
Percentiles	25	6.0000	2.0000	.0000	.0000	3.00
	50	7.0000	2.0000	1.0000	.0000	4.00
	75	7.0000	3.0000	1.0000	1.0000	5.00

Frequency Table

		SubjectieveStatus SubStatus			
		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	6	.4	.4	.4

1.00	8	.5	.5	.9
2.00	12	.8	.8	1.7
3.00	25	1.7	1.7	3.4
4.00	59	3.9	3.9	7.3
5.00	234	15.5	15.5	22.8
6.00	317	21.0	21.0	43.9
7.00	581	38.6	38.6	82.4
8.00	233	15.5	15.5	97.9
9.00	24	1.6	1.6	99.5
10.00	8	.5	.5	100.0
Total	1507	100.0	100.0	

Mondialeldentiteit Monldent

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	236	15.7	15.7	15.7
	2.00	585	38.8	38.8	54.5
	3.00	596	39.5	39.5	94.0
	4.00	84	5.6	5.6	99.6
	5.00	6	.4	.4	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

ZWPdummy ZPdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	617	40.9	40.9	40.9
	1.00	890	59.1	59.1	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

geslachtummy geslachtummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	982	65.2	65.2	65.2
	1.00	525	34.8	34.8	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 primary school	64	4.2	4.2	4.2
	2 vmbo (intermediate secondary education, US: junior high school)	271	18.0	18.0	22.2
	3 havo/vwo (higher secondary)	126	8.4	8.4	30.6

education/preparatory university education, US: senior high school)				
4 mbo (intermediate vocational education, US: junior college)	377	25.0	25.0	55.6
5 hbo (higher vocational education, US: college)	443	29.4	29.4	85.0
6 wo (university)	226	15.0	15.0	100.0
Total	1507	100.0	100.0	

Bijlage 2

In deze bijlage is een overzicht te vinden van de syntax en de output van de univariate statistieken, de bivariate statistieken en de regressieanalyses van de dataset met én zonder mogelijke uitbijters. In Bijlage 3 is te zien hoe deze uitbijters gedetecteerd zijn en uit de dataset zijn verwijderd. Verder staan de berekeningen van *log-odds* naar kansen op Zwarte Piet in deze bijlage.

Het onderstaande filter is gebruikt voor de resultaten waarbij de mogelijke uitbijters niet zijn uitgesloten.

```
*Filtercommando wordt gebruikt inclusief de nieuwe
observatiefilter zodat de missende waarden uit de dataset
worden gefilterd.
USE ALL.
COMPUTE filter_$ = (positie = 1 & (herkomstgroep = 0 |
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201) & aab22a_m > 0 &
Observation = 1).
VARIABLE LABELS filter_$ 'positie = 1 & herkomstgroep = 0 |
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = '+
      '= 201 & aab22a_m > 0 & Observation = 1 (FILTER)'.
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
FORMATS filter_$ (f1.0).
FILTER BY filter_$.
EXECUTE.
```

Univariate statistieken

```
* Frequentietabel voor de univariate beschrijvende
statistieken.
FREQUENCIES VARIABLES=SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
ZWPdummy geslachtdummy oplcat
  /NTILES=4
  /STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN
  /ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

Statistics

		SubjectieveSta tus SubStatus	MondialeIdentit eit MonIdent	ZWPdummy ZPdummy	geslachtdu mm y geslachtdu mm y	oplc at Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories
N	Valid	1507	1507	1507	1507	1507
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		6.3981	2.3623	.5906	.3484	4.02
Median		7.0000	2.0000	1.0000	.0000	4.00
Std. Deviation		1.39271	.82466	.49189	.47661	1.442
Minimum		.00	1.00	.00	.00	1
Maximum		10.00	5.00	1.00	1.00	6
Percentiles	25	6.0000	2.0000	.0000	.0000	3.00
	50	7.0000	2.0000	1.0000	.0000	4.00
	75	7.0000	3.0000	1.0000	1.0000	5.00

Frequency Table

SubjectieveStatus SubStatus

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	6	.4	.4	.4
	1.00	8	.5	.5	.9
	2.00	12	.8	.8	1.7
	3.00	25	1.7	1.7	3.4
	4.00	59	3.9	3.9	7.3
	5.00	234	15.5	15.5	22.8
	6.00	317	21.0	21.0	43.9
	7.00	581	38.6	38.6	82.4
	8.00	233	15.5	15.5	97.9
	9.00	24	1.6	1.6	99.5
	10.00	8	.5	.5	100.0
Total		1507	100.0	100.0	

MondialeIdentiteit MonIdent

		Frequenc y	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	236	15.7	15.7	15.7
	2.00	585	38.8	38.8	54.5
	3.00	596	39.5	39.5	94.0
	4.00	84	5.6	5.6	99.6
	5.00	6	.4	.4	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

ZWPdummy ZPdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	617	40.9	40.9	40.9
	1.00	890	59.1	59.1	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

geslachtdummy geslachtdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	982	65.2	65.2	65.2
	1.00	525	34.8	34.8	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 primary school	64	4.2	4.2	4.2
	2 vmbo (intermediate secondary education, US: junior high school)	271	18.0	18.0	22.2
	3 havo/vwo (higher secondary education/preparatory university education, US: senior high school)	126	8.4	8.4	30.6
	4 mbo (intermediate vocational education, US: junior college)	377	25.0	25.0	55.6
	5 hbo (higher vocational education, US: college)	443	29.4	29.4	85.0
	6 wo (university)	226	15.0	15.0	100.0
	Total	1507	100.0	100.0	

Bivariate statistieken

*correlatietabel bivariate statistieken.

*Voor de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen wordt Pearson-correlatie gebruikt..

CORRELATIONS

```

/VARIABLES=SubjectieveStatus oplcat MondialeIdentiteit
geslachtdummy oplcat ZWPdummy
/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
/MISSING=PAIRWISE.

```

Correlations

		Correlations				
		SubjectieveStatus SubStatus	oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	MondialeIdentiteit MonIdent	geslachtdummy geslachtdummy	ZWPdummy ZPdummy
SubjectieveStatus SubStatus	Pearson Correlation	1	.304**	.128**	-.084**	-.119**
	Sig. (2-tailed)		<.001	<.001	.001	<.001
	N	1507	1507	1507	1507	1507
oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Pearson Correlation	.304**	1**	.093**	-.037	-.344**
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001	<.001	.152	<.001
	N	1507	1507	1507	1507	1507
MondialeIdentiteit MonIdent	Pearson Correlation	.128**	.093**	1	.115**	-.218**
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001		<.001	<.001
	N	1507	1507	1507	1507	1507
geslachtdummy geslachtdummy	Pearson Correlation	-.084**	-.037	.115**	1	-.105**
	Sig. (2-tailed)	.001	.152	<.001		<.001
	N	1507	1507	1507	1507	1507
ZWPdummy ZPdummy	Pearson Correlation	-.119**	-.344**	-.218**	-.105**	1
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001	<.001	<.001	
	N	1507	1507	1507	1507	1507

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*Pro Zwarte Piet is een binaire variabele en de associatiematen geven hier geen richting. Daarom is er een extra tabel gemaakt die informatie geeft over het verschil in gemiddelden op de andere variabelen voor de groepen van Zwarte Piet (voor/ tegen).

*Het gemiddelde voor continue variabelen voor de twee groepen van pro Zwarte Piet zijn berekend aan de hand van t-toetsen.

T-TEST GROUPS=ZWPdummy(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=oplcats MondialeIdentiteit SubjectieveStatus

/ES DISPLAY(TRUE)

/CRITERIA=CI(.95).

T-Test

Group Statistics

	ZWPdummy ZPdummy	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.00	617	4.62	1.255	.051
	1.00	890	3.61	1.420	.048
MondialeIdentiteit	.00	617	2.5786	.77338	.03114
MonIdent	1.00	890	2.2124	.82622	.02769
SubjectieveStatus	.00	617	6.5964	1.28459	.05172
SubStatus	1.00	890	6.2607	1.44783	.04853

Independent Samples Test										
Levene's Test for Equality of Variances					t-test for Equality of Means					
		F	Sig.	t	df	Significance One-Sided p	Two-Sided p	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference Lower Upper
oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Equal variances assumed	35.067	<.001	14.220	1505	<.001	<.001	1.009	.071	.870 1.148
	Equal variances not assumed			14.541	1419.834	<.001	<.001	1.009	.069	.873 1.145
MondialeIdentiteit MonIdent	Equal variances assumed	1.445	.229	8.685	1505	<.001	<.001	.36625	.04217	.28353 .44897
	Equal variances not assumed			8.789	1378.466	<.001	<.001	.36625	.04167	.28450 .44799
SubjectieveStatus SubStatus	Equal variances assumed	9.304	.002	4.633	1505	<.001	<.001	.33576	.07247	.19361 .47791
	Equal variances not assumed			4.734	1417.139	<.001	<.001	.33576	.07092	.19664 .47488

Independent Samples Effect Sizes

		Standardizer ^a	Point Estimate	95% Confidence Interval	
				Lower	Upper
oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Cohen's d	1.355	.745	.639	.851
	Hedges' correction	1.355	.745	.638	.850
	Glass's delta	1.420	.711	.603	.818
MondialeIdentiteit MonIdent	Cohen's d	.80501	.455	.351	.559
	Hedges' correction	.80541	.455	.351	.559
	Glass's delta	.82622	.443	.338	.548
SubjectieveStatus SubStatus	Cohen's d	1.38335	.243	.140	.346
	Hedges' correction	1.38404	.243	.140	.346
	Glass's delta	1.44783	.232	.129	.335

a. The denominator used in estimating the effect sizes.

Cohen's d uses the pooled standard deviation.

Hedges' correction uses the pooled standard deviation, plus a correction factor.

Glass's delta uses the sample standard deviation of the control (i.e., the second) group.

*Kruistabel voor de percentages van categorische variabele geslacht voor de twee groepen pro Zwarte Piet.

CROSSTABS

/TABLES=geslachtsdummy BY ZWPdummy

/FORMAT=AVALUE TABLES

/STATISTICS=CHISQ PHI

/CELLS=COUNT

/COUNT ROUND CELL.

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
geslachtdummy geslachtdummy * ZWPdummy ZPdummy	1507	100.0%	0	0.0%	1507	100.0%

geslachtdummy geslachtdummy * ZWPdummy ZPdummy Crosstabulation

Count

		ZWPdummy ZPdummy		Total
		.00	1.00	
geslachtdummy	.00	365	617	982
geslachtdummy	1.00	252	273	525
Total		617	890	1507

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	16.597 ^a	1	<.001		
Continuity Correction ^b	16.153	1	<.001		
Likelihood Ratio	16.508	1	<.001		
Fisher's Exact Test				<.001	<.001
Linear-by-Linear Association	16.586	1	<.001		
N of Valid Cases	1507				

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 214.95.

b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	-.105	<.001
	Cramer's V	.105	<.001
N of Valid Cases		1507	

Regressieanalyses

*Regressieanalyses voordat mogelijke uitbijters zijn verwijderd, de leverage en DFBETA worden hier ook aangemaakt, deze kunnen we gebruiken om uitbijters te detecteren.

*Logistische regressie met pro Zwarte Piet als afhankelijke variabele, model 1, 4 en 5.

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES ZWPdummy
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  geslachtdummy oplcat
  /SAVE=LEVER DFBETA DEV
  /PRINT=GOODFIT CI(95)
  /CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5) .
```

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	1507	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	1507	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		1507	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

Observed

Predicted

			ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	Percentage Correct
Step 0	ZWPdummy	.00	0	617	.0
	ZPdummy	1.00	0	890	100.0
	Overall Percentage				59.1

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	.366	.052	48.906	1	<.001	1.442

Variables not in the Equation

		Score	df	Sig.
Step 0	Variables SubStatus	21.193	1	<.001
	Overall Statistics	21.193	1	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	21.813	1	<.001
	Block	21.813	1	<.001
	Model	21.813	1	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2017.603 ^a	.014	.019

a. Estimation terminated at iteration number 3 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	.722	3	.868

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	129	128.911	136	136.089	265

2	256	252.426	325	328.574	581
3	122	123.754	195	193.246	317
4	83	81.440	151	152.560	234
5	27	30.468	83	79.532	110

Classification Table^a

Observed			Predicted		Percentage Correct
			ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	
Step 1	ZWPdummy	.00	16	601	2.6
	ZPdummy	1.00	16	874	98.2
Overall Percentage					59.1

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
Step 1 ^a	SubStatus	-.182	.040	20.717	1	<.001	.834	.771	.902
	Constant	1.538	.264	33.842	1	<.001	4.654		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	65.599	1	<.001
	Block	65.599	1	<.001
	Model	87.413	2	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1952.004 ^a	.056	.076

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	7.565	7	.373

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	118	120.231	86	83.769	204
	2	127	124.656	117	119.344	244
	3	54	61.283	76	68.717	130
	4	82	75.061	94	100.939	176
	5	97	93.116	148	151.884	245
	6	58	50.600	89	96.400	147
	7	34	40.907	102	95.093	136
	8	31	36.109	114	108.891	145
	9	16	15.036	64	64.964	80

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		ZWPdummy ZPdummy .00	ZWPdummy ZPdummy 1.00	
Step 1	Observed ZWPdummy	.00		
	ZPdummy	1.00		
	Overall Percentage			
		245	372	39.7
		203	687	77.2
				61.8

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	SubStatus	-.150	.041	13.397	1	<.001	.860	.794	.933
	MonIdent	-.539	.068	61.829	1	<.001	.584	.510	.667
	Constant	2.625	.308	72.540	1	<.001	13.811		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus, MonIdent.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	180.614	2	<.001
	Block	180.614	2	<.001
	Model	268.026	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1771.390 ^a	.163	.220

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	10.564	8	.228

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	115	112.483	37	39.517	152
	2	91	91.513	48	47.487	139
	3	90	86.961	64	67.039	154
	4	67	67.919	64	63.081	131
	5	67	65.472	85	86.528	152
	6	57	58.222	88	86.778	145
	7	33	45.730	117	104.270	150
	8	38	39.824	115	113.176	153
	9	40	29.406	111	121.594	151
	10	19	19.471	161	160.529	180

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		ZWPdummy ZPdummy .00	ZWPdummy ZPdummy 1.00	
Step 1	Observed ZWPdummy .00	347	270	56.2
	ZPdummy 1.00	193	697	78.3
	Overall Percentage			69.3

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	SubStatus	-.008	.045	.031	1	.860	.992	.908	1.084
	MonIdent	-.516	.073	49.738	1	<.001	.597	.517	.689
	geslachtdummy	-.491	.122	16.332	1	<.001	.612	.482	.777
	Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	-.557	.046	143.438	1	<.001	.573	.523	.628
	Constant	4.135	.354	136.810	1	<.001	62.485		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus, MonIdent, geslachtdummy, Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories.

*Lineaire regressie met Mondiale Identiteit als afhankelijke variabele. In model 2 wordt het effect van subjectieve statuspositie op mondiale identiteit geschat zonder de

controlevariabelen en in model 3 zijn de controlevariabele
ntoegevoegd.

REGRESSION

```

/MISSING LISTWISE
/STATISTICS COEFF OUTS CI(95) R ANOVA CHANGE
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) TOLERANCE(.0001)
/NOORIGIN
/DEPENDENT MondialeIdentiteit
/METHOD=ENTER SubjectieveStatus
/METHOD=ENTER SubjectieveStatus geslachtdummy oplcat.

```

Regression

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SubjectieveStatus SubStatus ^b		. Enter
2	geslachtdummy geslachtdummy, oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories ^b		. Enter

a. Dependent Variable: MondialeIdentiteit
MonIdent

b. All requested variables entered.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics			Sig. F Change
						F Change	df1	df2	
1	.128 ^a	.016	.016	.81814	.016	25.119	1	1505	<.001
2	.189 ^b	.036	.034	.81065	.019	14.955	2	1503	<.001

a. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus

b. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus, geslachtdummy geslachtdummy, oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	16.813	1	16.813	25.119	<.001 ^b

	Residual	1007.366	1505	.669		
	Total	1024.179	1506			
2	Regression	36.469	3	12.156	18.498	<.001 ^c
	Residual	987.711	1503	.657		
	Total	1024.179	1506			

a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent

b. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus

c. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus, geslachtdummy
geslachtdummy, opcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands)
categories

		Coefficients ^a						
		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			95.0% Confidence Interval for B	
Model		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	1.877	.099		18.936	<.001	1.682	2.071
	SubjectieveStatus SubStatus	.076	.015	.128	5.012	<.001	.046	.106
2	(Constant)	1.690	.106		16.005	<.001	1.483	1.897
	SubjectieveStatus SubStatus	.071	.016	.120	4.511	<.001	.040	.102
	geslachtdummy geslachtdummy	.220	.044	.127	4.991	<.001	.133	.306
	opcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.035	.015	.061	2.296	.022	.005	.065

a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent

		Excluded Variables ^a				
		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	geslachtdummy geslachtdummy	.126 ^b	4.957	<.001	.127	.993
	opcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.059 ^b	2.219	.027	.057	.908

a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent

b. Predictors in the Model: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus

Filter resultaten zonder uitbijters

Het volgende filter is gebruikt om resultaten weer te geven wanneer mogelijke uitbijters uit de dataset worden gehaald.

*Cases met een hoge leverage worden uit de dataset gefilterd, hiervoor wordt eerst een nieuwe variabele gemaakt die aangeeft welke cases een te hoge leverage hebben .

```
COMPUTE HogeLeverage=LEV_1 > 0.01.
```

```
EXECUTE.
```

*filteren op alles inclusief de cases met een te grote leverage.

```
USE ALL.
```

```
COMPUTE filter_$=(positie = 1 & (herkomstgroep = 0 |  
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201) &  
aab22a_m > 0 & Observation = 1 & HogeLeverage < 1).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'positie = 1 & herkomstgroep = 0 |  
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201 & aab22a_m > 0 & Observation = 1 & HogeLeverage < 1
```

```
'= 201 & aab22a_m > 0 & Observation = 1 & HogeLeverage < 1  
(FILTER)'.  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.  
FORMATS filter_$ (f1.0).  
FILTER BY filter_$.  
EXECUTE.
```

Univariatie statistieken exclusief de mogelijke uitbijters

* Frequentietabel voor de univariate beschrijvende statistieken exclusief de mogelijke uitbijters.

```
FREQUENCIES VARIABLES=SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
```

```
ZWPdummy geslachtdummy oplcat
```

```
/NTILES=4
```

```
/STATISTICS=STDDEV MINIMUM MAXIMUM MEAN MEDIAN
```

```
/ORDER=ANALYSIS.
```

Frequencies

		Statistics				
		SubjectieveSta tus SubStatus	MondialeIdentit eit MonIdent	ZWPdummy ZPdummy	geslachtdumm y geslachtdumm y	oplcats Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories
N	Valid	1490	1490	1490	1490	1490
	Missing	0	0	0	0	0

Mean	6.4443	2.3671	.5899	.3436	4.02
Median	7.0000	2.0000	1.0000	.0000	4.00
Std. Deviation	1.29469	.82286	.49201	.47508	1.446
Minimum	.00	1.00	.00	.00	1
Maximum	10.00	5.00	1.00	1.00	6
Percentiles					
25	6.0000	2.0000	.0000	.0000	3.00
50	7.0000	2.0000	1.0000	.0000	4.00
75	7.0000	3.0000	1.0000	1.0000	5.00

Frequency Table

SubjectiveStatus SubStatus

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	3	.2	.2	.2
	1.00	3	.2	.2	.4
	2.00	6	.4	.4	.8
	3.00	24	1.6	1.6	2.4
	4.00	59	4.0	4.0	6.4
	5.00	234	15.7	15.7	22.1
	6.00	317	21.3	21.3	43.4
	7.00	581	39.0	39.0	82.3
	8.00	233	15.6	15.6	98.0
	9.00	24	1.6	1.6	99.6
	10.00	6	.4	.4	100.0
	Total	1490	100.0	100.0	

MondialeIdentiteit MonIdent

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1.00	229	15.4	15.4	15.4
	2.00	581	39.0	39.0	54.4
	3.00	590	39.6	39.6	94.0
	4.00	84	5.6	5.6	99.6
	5.00	6	.4	.4	100.0
	Total	1490	100.0	100.0	

ZWPdummy ZPdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	611	41.0	41.0	41.0
	1.00	879	59.0	59.0	100.0
	Total	1490	100.0	100.0	

geslachtdummy geslachtdummy

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	978	65.6	65.6	65.6
	1.00	512	34.4	34.4	100.0
	Total	1490	100.0	100.0	

oplcac Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 primary school	64	4.3	4.3	4.3
	2 vmbo (intermediate secondary education, US: junior high school)	268	18.0	18.0	22.3
	3 havo/vwo (higher secondary education/preparatory university education, US: senior high school)	126	8.5	8.5	30.7
	4 mbo (intermediate vocational education, US: junior college)	368	24.7	24.7	55.4
	5 hbo (higher vocational education, US: college)	439	29.5	29.5	84.9
	6 wo (university)	225	15.1	15.1	100.0
	Total	1490	100.0	100.0	

Bivariate statistieken exclusief de mogelijke uitbijters

*correlatietabel bivariate statistieken exclusief mogelijke uitbijters.

*Voor de correlaties tussen de onafhankelijke variabelen wordt Pearson-correlatie gebruikt..

CORRELATIONS

```
/VARIABLES=SubjectieveStatus oplcat MondialeIdentiteit
geslachtdummy oplcat ZWPdummy
/PRINT=TWOTAIL NOSIG FULL
/MISSING=PAIRWISE.
```

Correlations

		Correlations				
		SubjectieveSt atus SubStatus	oplc at Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	MondialeIdenti teit MonIdent	geslachtdumm y geslachtdumm y	ZWPdummy ZPdummy
SubjectieveStatus SubStatus	Pearson Correlation	1	.319**	.134**	-.064*	-.133**
	Sig. (2-tailed)		<.001	<.001	.014	<.001
	N	1490	1490	1490	1490	1490
oplc at Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Pearson Correlation	.319**	1**	.099**	-.035	-.349**
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001	<.001	.174	<.001
	N	1490	1490	1490	1490	1490
MondialeIdentiteit MonIdent	Pearson Correlation	.134**	.099**	1	.120**	-.218**
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001		<.001	<.001
	N	1490	1490	1490	1490	1490
geslachtdummy geslachtdummy	Pearson Correlation	-.064*	-.035	.120**	1	-.106**
	Sig. (2-tailed)	.014	.174	<.001		<.001
	N	1490	1490	1490	1490	1490
ZWPdummy ZPdummy	Pearson Correlation	-.133**	-.349**	-.218**	-.106**	1
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001	<.001	<.001	
	N	1490	1490	1490	1490	1490

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

*Pro Zwarte Piet is een binaire variabele en de associatiematen geven hier geen richting. Daarom is er een extra tabel gemaakt die informatie geeft over het verschil in gemiddelden op de andere variabelen voor de groepen van Zwarte Piet (voor/ tegen).

*Het gemiddelde voor continue variabelen voor de twee groepen van pro Zwarte Piet zijn berekend aan de hand van t-toetsen.

T-TEST GROUPS=ZWPdummy(0 1)

/MISSING=ANALYSIS

/VARIABLES=oplcacat MondialeIdentiteit SubjectieveStatus

/ES DISPLAY(TRUE)

/CRITERIA=CI(.95).

T-Test

Group Statistics

	ZWPdummy ZPdummy	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
oplcacat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.00	611	4.63	1.255	.051
	1.00	879	3.60	1.421	.048
MondialeIdentiteit MonIdent	.00	611	2.5827	.77309	.03128
	1.00	879	2.2173	.82355	.02778
SubjectieveStatus SubStatus	.00	611	6.6514	1.16136	.04698
	1.00	879	6.3003	1.36199	.04594

Independent Samples Test

Levene's Test for Equality of Variances				t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Significance		Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
						One-Sided p	Two-Sided p				
oplcacat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Equal variances assumed	36.003	<.001	14.366	1488	<.001	<.001	1.026	.071	.885	1.166
	Equal variances not assumed			14.689	1405.876	<.001	<.001	1.026	.070	.889	1.162
MondialeIdentiteit MonIdent	Equal variances assumed	1.275	.259	8.636	1488	<.001	<.001	.36536	.04231	.28237	.44835
	Equal variances not assumed			8.734	1362.786	<.001	<.001	.36536	.04183	.28330	.44742
SubjectieveStatus SubStatus	Equal variances assumed	14.273	<.001	5.193	1488	<.001	<.001	.35105	.06761	.21844	.48366
	Equal variances not assumed			5.342	1427.447	<.001	<.001	.35105	.06571	.22215	.47995

Independent Samples Effect Sizes

		Standardizer ^a	Point Estimate	95% Confidence Interval	
				Lower	Upper
oplcacat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	Cohen's d	1.355	.757	.650	.863
	Hedges' correction	1.356	.756	.649	.863
	Glass's delta	1.421	.722	.613	.830
MondialeIdentiteit MonIdent	Cohen's d	.80325	.455	.350	.559
	Hedges' correction	.80366	.455	.350	.559
	Glass's delta	.82355	.444	.338	.549
SubjectieveStatus SubStatus	Cohen's d	1.28354	.274	.170	.377
	Hedges' correction	1.28419	.273	.170	.377
	Glass's delta	1.36199	.258	.154	.362

a. The denominator used in estimating the effect sizes.

Cohen's d uses the pooled standard deviation.

Hedges' correction uses the pooled standard deviation, plus a correction factor.

Glass's delta uses the sample standard deviation of the control (i.e., the second) group.

*Kruistabel voor de percentages van categorische variabele geslacht voor de twee groepen pro Zwarte Piet.

```
CROSSTABS
  /TABLES=geslachtdummy BY ZWPdummy
  /FORMAT=AVALUE TABLES
  /STATISTICS=CHISQ PHI
  /CELLS=COUNT
  /COUNT ROUND CELL.
```

Crosstabs

Case Processing Summary

	Valid		Cases Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
geslachtdummy geslachtdummy * ZWPdummy ZPdummy	1490	100.0%	0	0.0%	1490	100.0%

geslachtdummy geslachtdummy * ZWPdummy ZPdummy Crosstabulation

Count

		ZWPdummy ZPdummy		Total
		.00	1.00	
geslachtdummy	.00	364	614	978
geslachtdummy	1.00	247	265	512
Total		611	879	1490

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)
Pearson Chi-Square	16.881 ^a	1	<.001		
Continuity Correction ^b	16.428	1	<.001		
Likelihood Ratio	16.786	1	<.001		
Fisher's Exact Test				<.001	<.001
Linear-by-Linear Association	16.870	1	<.001		
N of Valid Cases	1490				

- a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 209.95.
b. Computed only for a 2x2 table

Symmetric Measures

		Value	Approximate Significance
Nominal by Nominal	Phi	-.106	<.001
	Cramer's V	.106	<.001
N of Valid Cases		1490	

Regressieanalyses exclusief mogelijke uitbijters

*regressieanalyses exclusief mogelijke uitbijters.

*Logistische regressie met pro Zwarte Piet als afhankelijke variabele, model 1, 4 en 5.

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES ZWPdummy
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  geslachtdummy oplcat
  /SAVE=LEVER DFBETA DEV
  /PRINT=GOODFIT CI(95)
  /CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).
```

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	1490	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	1490	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		1490	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

Observed	Predicted		Percentage Correct
	ZWPdummy	ZPdummy	
	.00	1.00	

Step 0	ZWPdummy	.00	0	611	.0
	ZPdummy	1.00	0	879	100.0
	Overall Percentage				59.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0 Constant	.364	.053	47.676	1	<.001	1.439

Variables not in the Equation

	Score	df	Sig.
Step 0 Variables SubStatus	26.518	1	<.001
Overall Statistics	26.518	1	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

	Chi-square	df	Sig.
Step 1 Step	27.264	1	<.001
Block	27.264	1	<.001
Model	27.264	1	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1989.847 ^a	.018	.024

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	1.420	3	.701

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	129	131.500	134	131.500	263
	2	256	254.397	325	326.603	581
	3	122	121.941	195	195.059	317
	4	83	78.180	151	155.820	234

5	21	24.982	74	70.018	95
---	----	--------	----	--------	----

Classification Table^a

Observed			Predicted		Percentage Correct
			ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	
Step 1	ZWPdummy	.00	16	595	2.6
	ZPdummy	1.00	14	865	98.4
	Overall Percentage				59.1

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
Step 1 ^a	SubStatus	-.220	.043	25.893	1	<.001	.803	.737	.874
	Constant	1.789	.287	38.895	1	<.001	5.985		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	63.590	1	<.001
	Block	63.590	1	<.001
	Model	90.854	2	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1926.257 ^a	.059	.080

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	7.515	6	.276

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	108	112.106	79	74.894	187

2	137	135.680	126	127.320	263
3	54	59.852	74	68.148	128
4	82	74.497	94	101.503	176
5	91	87.017	137	140.983	228
6	62	53.491	94	102.509	156
7	44	53.108	141	131.892	185
8	33	35.249	134	131.751	167

Classification Table^a

Observed			Predicted		Percentage Correct
			ZWPdummy ZPdummy .00	1.00	
Step 1	ZWPdummy	.00	245	366	40.1
	ZPdummy	1.00	206	673	76.6
	Overall Percentage				61.6

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	SubStatus	-.186	.045	17.487	1	<.001	.830	.761	.906
	MonIdent	-.535	.069	59.993	1	<.001	.585	.511	.670
	Constant	2.858	.330	74.975	1	<.001	17.419		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus, MonIdent.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	178.609	2	<.001
	Block	178.609	2	<.001
	Model	269.463	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1747.648 ^a	.165	.223

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
------	------------	----	------

1	14.329	8	.074
---	--------	---	------

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		ZWPdummy ZPdummy = .00		ZWPdummy ZPdummy = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	115	112.797	37	39.203	152
	2	92	92.895	49	48.105	141
	3	95	87.801	60	67.199	155
	4	61	65.456	66	61.544	127
	5	65	63.958	83	84.042	148
	6	56	56.617	86	85.383	142
	7	34	46.083	117	104.917	151
	8	37	38.721	115	113.279	152
	9	41	28.476	107	119.524	148
	10	15	18.195	159	155.805	174

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		ZWPdummy ZPdummy .00	ZWPdummy ZPdummy 1.00	
Step 1	Observed ZWPdummy ZPdummy	.00		
		345	266	56.5
		191	688	78.3
Overall Percentage				69.3

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
								Lower	Upper
Step 1 ^a	SubStatus	-.025	.050	.259	1	.611	.975	.884	1.075
	MonIdent	-.507	.074	47.029	1	<.001	.602	.521	.696
	geslachtdummy	-.497	.123	16.430	1	<.001	.608	.478	.774
	Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	-.558	.047	141.853	1	<.001	.572	.522	.627
	Constant	4.232	.375	127.163	1	<.001	68.882		

a. Variable(s) entered on step 1: SubStatus, MonIdent, geslachtdummy, Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories.

*Lineaire regressie met Mondiale Identiteit als afhankelijke variabele. In model 2 wordt het effect van subjectieve statuspositie op mondiale identiteit geschat zonder de controlevariabelen en in model 3 zijn de controlevariabelen toegevoegd.

REGRESSION

/MISSING LISTWISE

/STATISTICS COEFF OUTS CI(95) R ANOVA CHANGE

```

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) TOLERANCE(.0001)
/NOORIGIN
/DEPENDENT MondialeIdentiteit
/METHOD=ENTER SubjectieveStatus
/METHOD=ENTER SubjectieveStatus geslachtdummy oplcat.

```

Regression

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	SubjectieveStatus SubStatus ^b		. Enter
2	geslachtdummy geslachtdummy, oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories ^b		. Enter

a. Dependent Variable: MondialeIdentiteit
MonIdent

b. All requested variables entered.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	R Square Change	Change Statistics			Sig. F Change
						F Change	df1	df2	
1	.134 ^a	.018	.017	.81568	.018	27.313	1	1488	<.001
2	.196 ^b	.039	.037	.80767	.020	15.839	2	1486	<.001

a. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus

b. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus, geslachtdummy geslachtdummy, oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	18.173	1	18.173	27.313	<.001 ^b
	Residual	990.016	1488	.665		
	Total	1008.189	1489			
2	Regression	38.836	3	12.945	19.845	<.001 ^c
	Residual	969.352	1486	.652		
	Total	1008.189	1489			

- a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent
b. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus
c. Predictors: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus, geslachtdummy
geslachtdummy, oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands)
categories

Coefficients ^a								
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95.0% Confidence Interval for B	
		B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	1.817	.107		16.933	<.001	1.607	2.028
	SubjectieveStatus SubStatus	.085	.016	.134	5.226	<.001	.053	.117
2	(Constant)	1.641	.112		14.692	<.001	1.422	1.861
	SubjectieveStatus SubStatus	.077	.017	.122	4.530	<.001	.044	.111
	geslachtdummy geslachtdummy	.226	.044	.130	5.115	<.001	.139	.312
	oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.037	.015	.065	2.428	.015	.007	.067

a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent

Excluded Variables ^a						
Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	geslachtdummy geslachtdummy	.129 ^b	5.069	<.001	.130	.996
	oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	.063 ^b	2.328	.020	.060	.898

- a. Dependent Variable: Mondialeidentiteit MonIdent
b. Predictors in the Model: (Constant), SubjectieveStatus SubStatus

Berekeningen van log-odds naar kans op pro Zwarte Piet

In de resultatenparagraaf zijn de kansen op pro Zwarte Piet = 1 gepresenteerd voor de variabelen in het logistische regressiemodel. Hieronder staan de berekeningen die zijn gebruikt om op deze kansen te komen.

Om te controleren voor andere variabelen in het model, zijn er vaste waarden gekozen om in te vullen voor deze variabelen. Deze waarden worden stabiel gehouden wanneer het verschil in kansen voor een andere variabele wordt berekend. De waarden zijn gekozen aan de hand van de frequentietabellen, rekening houdend met veelvoorkomende waarden dichtbij het gemiddelde van de variabele (*subjectieve statuspositie*= 7, *mondiale identiteit*= 2, *opleidingsniveau*= 4, *geslacht*= 0).

Model 1

De logistische regressievergelijking van model 1 is:

$$\text{Log-odds} = 1,54 - 0,18 * \text{subjectieve statuspositie}$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 5

$$\text{Log-odds} = 1,54 - 0,18 * 5 = 0,64$$

$$P = e^{0,64} / (e^{0,64} + 1) = 0,65475... = 65,48\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 8

$$\text{Log-odds} = 1,54 - 0,18 * 8 = 0,1$$

$$P = e^{0,1} / (e^{0,1} + 1) = 0,52497.. = 52,5\%$$

Model 3

De logistische regressievergelijking van model 3 is:

$$\text{Log-odds} = 2,63 - 0,15 * \text{subjectieve statuspositie} - 0,54 * \text{mondiale identiteit}$$

Subjectieve statuspositie

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 5

$$\text{Log-odds} = 2,63 - 0,15 * 5 - 0,54 * 2 = 0,8$$

$$P = e^{0,8} / (e^{0,8} + 1) = 0,68997.. = 68,00\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 8

$$\text{Log-odds} = 2,63 - 0,15 * 8 - 0,54 * 2 = 0,35$$

$$P = e^{0,35} / (e^{0,35} + 1) = 0,586617.. = 58,66\%$$

Mondiale identiteit

Kans op pro Zwarte Piet wanneer mondiale identiteit= 2

$$\text{Log-odds} = 2,63 - 0,15 \cdot 7 - 0,54 \cdot 2 = 0,5$$

$$P = e^{0,5} / (e^{0,5} + 1) = 0,62245... = 62,25\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer mondiale identiteit= 3

$$\text{Log-odds} = 2,63 - 0,15 \cdot 7 - 0,54 \cdot 3 = -0,04$$

$$P = e^{-0,04} / (e^{-0,04} + 1) = 0,49000.. = 49,00\%$$

Model 4

De logistische regressievergelijking van model 4 is:

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot \text{subjectieve statuspositie} - 0,52 \cdot \text{mondiale identiteit} - 0,56 \cdot \text{opleidingsniveau} - 0,49 \cdot \text{geslacht}$$

Subjectieve statuspositie

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 5

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 5 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,81$$

$$P = e^{0,81} / (e^{0,81} + 1) = 0,69210... = 69,21\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer subjectieve statuspositie= 8

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 8 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,78$$

$$P = e^{0,78} / (e^{0,78} + 1) = 0,68568... = 68,57\%$$

Mondiale identiteit

Kans op pro Zwarte Piet wanneer mondiale identiteit = 2

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,79$$

$$P = e^{0,79} / (e^{0,79} + 1) = 0,68783.. = 68,78\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer mondiale identiteit = 3:

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 3 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,27$$

$$P = e^{0,27} / (e^{0,27} + 1) = 0,56709... = 56,71\%$$

Opleidingsniveau

Kans op pro Zwarte Piet wanneer opleidingsniveau = 4

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,79$$

$$P = e^{0,79} / (e^{0,79} + 1) = 0,68783... = 68,78\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer opleidingsniveau = 5

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 5 - 0,49 \cdot 0 = 0,23$$

$$P = e^{0,23} / (e^{0,23} + 1) = 0,55724... = 55,72\%$$

Geslacht

Kans op pro Zwarte Piet wanneer geslacht = 0

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 0 = 0,79$$

$$P = e^{0,79} / (e^{0,79} + 1) = 0,68783.. = 68,78\%$$

Kans op pro Zwarte Piet wanneer geslacht = 1

$$\text{Log-odds} = 4,14 - 0,01 \cdot 7 - 0,52 \cdot 2 - 0,56 \cdot 4 - 0,49 \cdot 1 = 0,3$$

$$P = e^{0,3} / (e^{0,3} + 1) = 0,57444... = 57,44\%$$

Bijlage 3

In deze bijlage staat weergegeven hoe er tot de VIF-scores is gekomen en hoe mogelijke uitbijters zijn gedetecteerd en gefilterd. Aan het eind van de bijlage staat de toelichtende tekst met de verantwoording van de keuze om de mogelijke uitbijters in het onderzoek te laten.

Multicollineariteit

*VIF-scores verkrijgen via lineaire regressie.

```
REGRESSION  
  /MISSING LISTWISE  
  /STATISTICS COEFF OUTS R ANOVA COLLIN TOL  
  /CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) TOLERANCE(.0001)  
  /NOORIGIN  
  /DEPENDENT ZWPdummy  
  /METHOD=ENTER MondialeIdentiteit SubjectieveStatus  
  geslachtdummy oplcat.
```

Regression

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	oplc at Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories, geslachtdummy, geslachtdummy, MondialeIdentiteit MonIdent, SubjectieveStatus SubStatus ^b		. Enter

a. Dependent Variable: ZWPdummy ZPdummy

b. All requested variables entered.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.403 ^a	.163	.161	.45067

a. Predictors: (Constant), oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories, geslachtdummy
geslachtdummy, Mondialeldentiteit Monldent, SubjectieveStatus SubStatus

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	59.320	4	14.830	73.016	<.001 ^b
	Residual	305.066	1502	.203		
	Total	364.386	1506			

a. Dependent Variable: ZWPdummy ZPdummy

b. Predictors: (Constant), oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories, geslachtdummy geslachtdummy, Mondialeldentiteit Monldent, SubjectieveStatus SubStatus

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients Beta	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error				Tolerance	VIF
1	(Constant)	1.336	.064		21.037	<.001		
	Mondialeldentiteit Monldent	-.105	.014	-.176	-7.327	<.001	.964	1.037
	SubjectieveStatus SubStatus	-.001	.009	-.004	-.159	.874	.891	1.123
	geslachtdummy geslachtdummy	-.100	.025	-.097	-4.072	<.001	.977	1.024
	oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories	-.113	.008	-.330	-13.301	<.001	.905	1.105

a. Dependent Variable: ZWPdummy ZPdummy

Collinearity Diagnostics^a

Model	Dimension	Eigenvalue	Condition Index	Variance Proportions				
				(Constant)	Mondialeldentiteit Monldent	SubjectieveStatus SubStatus	geslachtdummy geslachtdummy	oplcat Level of education in CBS (Statistics Netherlands) categories
1	1	4.223	1.000	.00	.01	.00	.02	.01
	2	.597	2.660	.00	.00	.00	.94	.01
	3	.100	6.508	.00	.58	.00	.02	.45
	4	.059	8.486	.10	.36	.22	.00	.54
	5	.021	14.029	.90	.05	.77	.02	.00

a. Dependent Variable: ZWPdummy ZPdummy

Uitbijters

*regressieanalyses voordat mogelijke uitbijters zijn verwijderd, de DFBETA wordt hier ook aangemaakt, deze kunnen we gebruiken om uitbijters te detecteren.

```
*Log regressie ZW P afhankelijk model 1 3 4.
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES ZWPdummy
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  /METHOD=ENTER SubjectieveStatus MondialeIdentiteit
  geslachtdummy oplcat
  /SAVE=LEVER DFBETA DEV
  /PRINT=GOODFIT
  /CRITERIA=PIN(0.05) POUT(0.10) ITERATE(20) CUT(0.5).
```

De output van de logistische regressie is te vinden in bijlage 2.

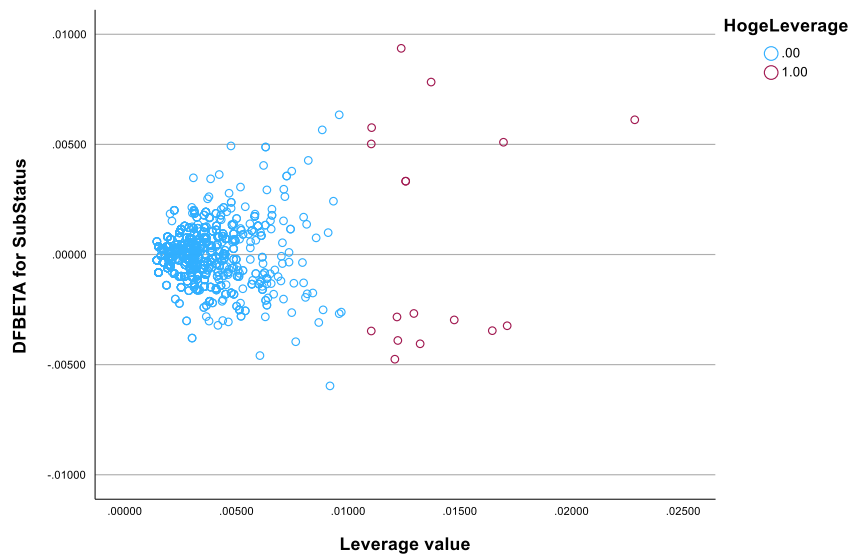
*Cases met een hoge leverage worden uit de dataset gefilterd, hiervoor wordt eerst een nieuwe variabele gemaakt die aangeeft welke cases een te hoge leverage hebben .

```
COMPUTE HogeLeverage=LEV_1 > 0.01.
EXECUTE.
```

*Er worden scatterplots gemaakt om aan te tonen dat de cases met een hoge leverage niet abnormaal veel invloed hebben op de coëfficiënten.

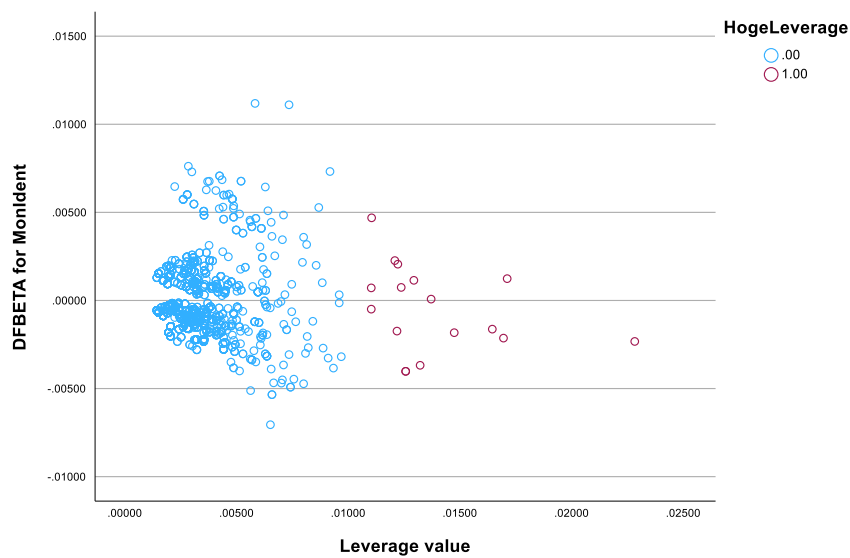
```
GRAPH
  /SCATTERPLOT(BIVAR)=LEV_1 WITH DFB1_1 BY HogeLeverage
  /MISSING=LISTWISE.
```

Graph

GRAPH
 /SCATTERPLOT (BIVAR)=LEV_1 WITH DFB2_1 BY HogeLeverage
 /MISSING=LISTWISE.

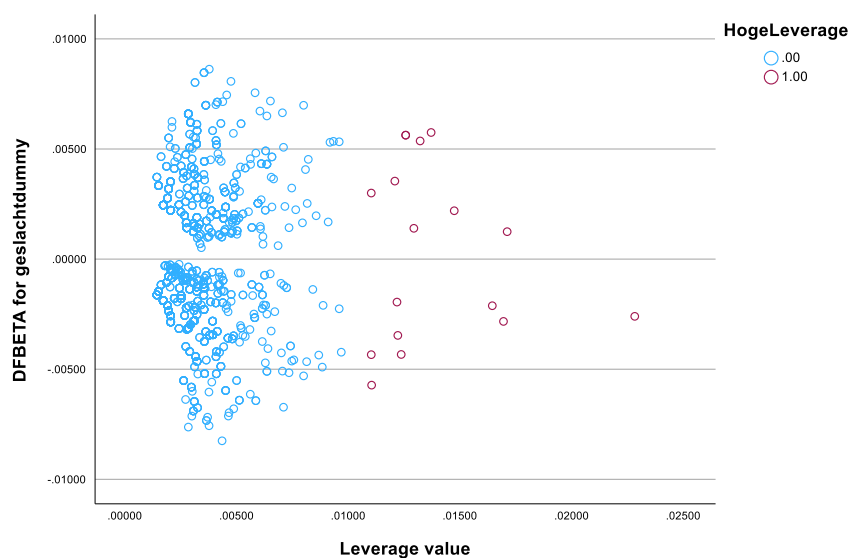
Graph

GRAPH

```
/SCATTERPLOT (BIVAR)=LEV_1 WITH DFB3_1 BY HogeLeverage  
/MISSING=LISTWISE.
```

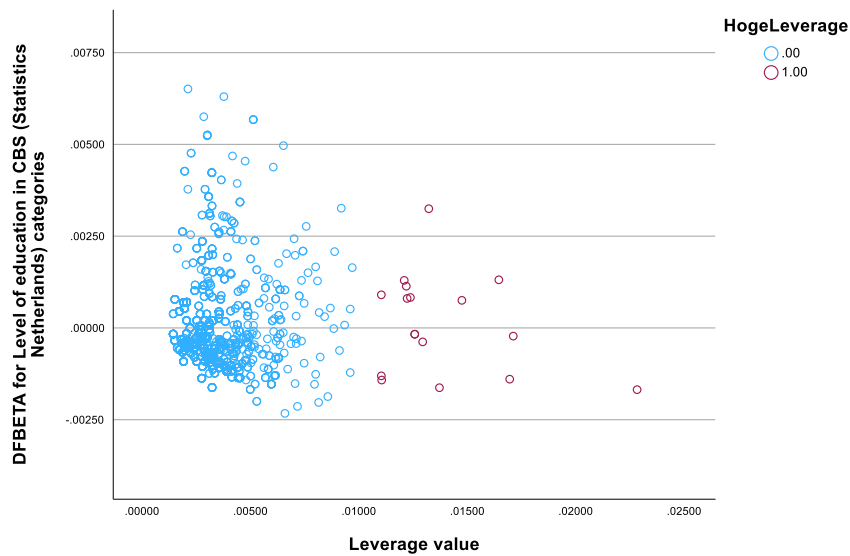
Graph

GRAPH

```
/SCATTERPLOT (BIVAR)=LEV_1 WITH DFB4_1 BY HogeLeverage  
/MISSING=LISTWISE.
```

Graph

*filteren op alles inclusief de cases met een te grote leverage.

USE ALL.

```
COMPUTE filter_$=(positie = 1 & (herkomstgroep = 0 |
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201) &
```

```
    aab22a_m > 0 & Observation = 1 & HogeLeverage < 1).
```

```
VARIABLE LABELS filter_$ 'positie = 1 & herkomstgroep = 0 |
herkomstgroep = 101 | herkomstgroep = 201 & aab22a_m > 0 & Observation = 1 & HogeLeverage < 1'.
```

```
VALUE LABELS filter_$ 0 'Not Selected' 1 'Selected'.
```

```
FORMATS filter_$ (f1.0).
```

```
FILTER BY filter_$.
```

```
EXECUTE.
```

Verantwoording van uitsluiting van de uitbijters

In deze paragraaf worden de uitbijters verder onderzocht en wordt de keuze om de uitbijters in het onderzoek te laten verantwoordt.

Wanneer de *DFBETA* groter is dan $3/\sqrt{n}$, heeft een case veel invloed op een regressiecoëfficiënt en is er mogelijk een probleem. $3/\sqrt{1507} = 0,077$ De *DFBETA*'s van de onafhankelijke variabelen zijn allemaal kleiner dan 0,077 dus op deze manier zijn er geen mogelijke uitbijters te herkennen. Voor de *Leverage* gebruiken we de vuistregel $3p/n$. In dit onderzoek maakt dat $15/1507 = 0,00995$. Er zijn 17 cases die een grotere leverage hebben dan 0,01.

De scatterplots, die hierboven weergegeven zijn, tonen de relatie tussen *leverage* en de *DFBETA*'s voor de onafhankelijke variabelen. Cases met een *leverage* boven 0,01 ($\text{HogeLeverage}=1$) hebben een rode kleur gekregen in de scatterplot.

Hoewel 17 cases een hoge *leverage* vertonen en dus een relatief groot effect hebben in het model, is hun invloed op de regressiecoëfficiënt niet bijzonder groot. Dit versterkt het vertrouwen in de robuustheid van het geschatte effect de variabelen in het regressiemodel. Er daarom ook geen reden om deze 17 cases uit te sluiten van de regressieanalyse.

Verder zijn er geen noemenswaardige verschillen gevonden in de univariate statistieken, de bivariate statistieken en de regressieanalyses door het verwijderen van de mogelijke uitbijters, dit is te zien aan de resultaten in bijlage 2. Er is daarom ook geen reden om de cases met een hoge *leverage* uit te sluiten van het onderzoek.